

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Jaarverslag 2023

Publicatiedatum: 1 juli 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
1. Bestuursverslag.....	6
1.1 Big tech.....	6
1.2 Algoritmes en AI	9
1.3 Vrijheid & veiligheid	11
1.4 Wetgevingstoets.....	13
1.5 Ook dit waren mijlpalen	15
2. Organisatie	21
2.1 Samenstelling AP	21
2.2 Organogram.....	21
2.3 Raad van advies.....	21
2.4 Bedrijfsvoering.....	23
2.4.1 Doelmatigheidsparagraaf.....	23
2.4.2 Risicomanagement en interne controle	23
2.4.3 Financieel resultaat 2023	23
2.4.4 Informatie over de continuïteit	25
2.4.5 Inkoopbeheer.....	25
2.4.6 Integriteit	25
2.4.7 Waardendialoog	26
2.5 Rapportage FG	26
2.6 Rapportage CISO	27
2.7 Personeel en bezetting.....	28
3. Activiteitenoverzicht.....	29
3.1 Datalekmeldingen.....	30
3.2 Ontvangen klachten	30
3.3 Handhavingsdossiers	31
3.4 Rechtsbescherming	31
3.5 Overige toezichtsinterventies.....	32
3.6 Klachten over de AP	32
4. Jaarrekening.....	34

4.1 Algemene toelichting.....	39
4.2 Toelichting op balans	42
4.3 Toelichting op staat van baten en lasten.....	49
4.4 WNT.....	52
Bijlage 1: Wetgevingsadviezen 2023	56
Bijlage 2: Uitsprakenregister 2023.....	59

Voorwoord

In 2023 kwam de toeslagenaffaire in een nieuwe fase met de verhoren van de parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening. Deze commissie onderzocht fraudebestrijding door de overheid, met speciale aandacht voor het gebruik van algoritmes gebaseerd op (discriminerende) risicoprofielen. Eerder had de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) na onderzoek geconcludeerd dat de werkwijze van de Belastingdienst bij het beoordelen van aanvragen voor kinderopvangtoeslag onrechtmatig, discriminerend en in strijd met de privacywetgeving was.

In 2023 werd ons als AP echter ook pijnlijk duidelijk dat iedereen weliswaar geschokt is door de toeslagenaffaire, maar dat er nog bitter weinig veranderd is. Terwijl de parlementaire enquêtecommissie ons in 2023 meermaals uitnodigde om uit te leggen hoe het in verleden zo vreselijk heeft kunnen misgaan, speelden in datzelfde jaar algoritmes en discriminatie de hoofdrol in ons werk. Bijvoorbeeld omdat verschillende overheidsorganisaties gewoon doorgingen met het gebruik van ondoordachte algoritmes.

Zo bleek de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) bij de opsporing van fraude met studiebeurzen een algoritme te gebruiken dat discriminerend uitpakte, kwam aan het licht dat het UWV illegaal een algoritme inzette om fraude met WW-uitkeringen op te sporen, bleken enkele gemeenten tegen beter weten in de 'fraudescorekaart' te gebruiken en zijn er vragen over de inzet van gezichtsherkenning door de politie en over het functioneren van het Team Openbare Orde Inlichtingen (TOOI) van de politie.

En hoogstwaarschijnlijk is dat nog maar het topje van de ijsberg. De datahonger van de overheid lijkt nog nauwelijks ingedamd. Ook moeten we nog te vaak kritisch adviseren over nieuwe wetsvoorstellen. Natuurlijk kunnen algoritmes en artificiële intelligentie (AI) ons ook veel goeds opleveren. Zoals efficiëntere werkprocessen voor overheidsorganisaties. Maar als samenleving moeten we steeds heel alert zijn op de risico's van algoritmes, waaronder discriminatie. Zodat we niet opnieuw levens van mensen verwoesten en we onze rechtsstaat en de bescherming van grondrechten overeind houden. Daar ligt een verantwoordelijkheid voor onder meer de overheid, de politiek en de rechtspraak. En die begint bij bewustwording, voldoende kennis en het bevorderen van een privacyvriendelijke cultuur in organisaties, waarin ook 'ongemerkte' discriminatie geen plaats heeft.

Een belangrijke rol daarbij speelt het toezicht op het gebruik van algoritmes. In Nederland ligt dit bij verschillende colleges, markttoezichthouders en rijksinspecties. Om het toezicht te versterken, is de AP aangewezen als coördinerend toezichthouder op algoritmes en AI. In januari 2023 is de AP hiermee begonnen. Belangrijke onderdelen van dit nieuwe toezicht zijn het signaleren en analyseren van sector- en domeinoverstijgende risico's van algoritmes en het bevorderen van de samenwerking tussen de betrokken toezichthouders. En ook binnen het al langer bestaande Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders (SDT) waaraan de AP deelneemt, is in 2023 besloten structureel extra aandacht te gaan besteden aan algoritmes en AI.

Samenwerking maakt het toezicht sterker. Wat niet alleen nodig is bij algoritmes & AI, maar bijvoorbeeld ook bij het toezicht op bigtechbedrijven. De AP werkt hierbij intensief samen met de andere privacytoezichthouders in de Europese Unie (EU), om samen een vuist te kunnen maken en ervoor te zorgen dat privacyschendende techbedrijven de dans niet ontspringen. Zo heeft de Ierse toezichthouder in 2023 een boete van 345 miljoen euro opgelegd aan TikTok. Dit gebeurde nadat de AP onderzoek had

gedaan en vervolgens de Ierse privacytoezichthouder had gevraagd om verder onderzoek te doen nadat TikTok een Europees hoofdkantoor opende in Ierland.

Soms is goede samenwerking ook: taken beleggen waar die thuishoren. Het valt de AP op dat de overheid steeds vaker onderzoeken naar privacyschendingen laat uitvoeren door private onderzoeksbureaus, terwijl de AP de aangewezen partij is om als onafhankelijke toezichthouder dit onderzoek te doen. En daar regelmatig ook al mee bezig is. Onderzoek in opdracht kan dan onafhankelijk onderzoek doorkruisen of zelfs vervangen. Soms is zo'n onderzoek in opdracht een vlucht naar voren, soms het gevolg van de beperkte capaciteit van de AP. Maar het leidt niet zelden tot onder meer dubbel werk, verspilling van belastinggeld en verwarring over het juiste toetsingskader. Bovendien heeft het tot gevolg dat private bureaus bij zo'n onderzoek soms toegang krijgen tot zeer gevoelige persoonlijke informatie.

Wij waarderen het dan ook zeer dat de parlementaire enquêtecommissie heeft aanbevolen de 'waakhondfunctie' van de AP te versterken door het jaarbudget te verhogen naar minimaal 100 miljoen euro. Dat extra budget zou onder meer betekenen dat wij eindelijk adequaat kunnen gaan reageren op alle klachten, de benodigde onderzoeken kunnen uitvoeren naar privacyschendingen en dat er minder hoeft te worden 'uitgeweken' naar onderzoeken in opdracht. Zodat in ons land mensen de bescherming krijgen waar zij recht op hebben – het recht op bescherming van persoonsgegevens is niet voor niets een grondrecht.

Katja Mur, Monique Verdier en Aleid Wolfsen

1. Bestuursverslag

In het bestuursverslag gaan we eerst in op de acties, resultaten en effecten die de AP in 2023 heeft weten te realiseren binnen de drie thema's uit het Jaarplan 2023: 'big tech', 'algoritmes & AI' en 'vrijheid & veiligheid'.

Big Tech

Algoritmes & AI

Vrijheid & veiligheid

Na het benoemen van de resultaten binnen deze drie thema's besteden wij aandacht aan de toetsing van wetgeving door de AP. We sluiten het bestuursverslag af met een greep uit de doorlopende – maar zeker niet minder belangrijke – werkzaamheden van de AP bij onder meer de focusgebieden 'datahandel' en 'digitale overheid'.

1.1 Big tech

Het aantal bigtechbedrijven en hun invloed blijft groeien. Ook verwerken deze bedrijven steeds meer gegevens. Het is van belang dat de bedrijven op een juiste manier omgaan met persoonsgegevens. Alleen dan kunnen mensen de regie houden over hun eigen gegevens. In 2023 gaf de AP extra aandacht aan een juiste omgang met persoonsgegevens door bigtechbedrijven. Dit deed de AP in samenwerking met toezichthouders in andere landen.

Voor de bigtechbedrijven die gevestigd zijn in Nederland, heeft de AP een accounthouder aangesteld. De accounthouder behandelt niet alleen de klachten over of datalekmeldingen van deze bedrijven, maar houdt ook de (technologische) ontwikkelingen nauwgezet in de gaten. Zodat de AP adequaat kan optreden als dat nodig is.

Boete voor TikTok

De Ierse Data Protection Commission (DPC) legde TikTok in 2023 een boete op van 345 miljoen euro voor het onvoldoende beschermen van de privacy van kinderen. De DPC startte een onderzoek mede op officieel verzoek van de AP, die zelf onderzoek deed naar TikTok en de onderzoeksresultaten in 2021 overdroeg aan de DPC. Dat moest omdat TikTok inmiddels een Europese hoofdvestiging had geopend in Ierland. Hierdoor was niet meer de AP, maar de DPC bevoegd om onderzoek te doen en een boetebesluit te nemen.

"Deze zaak laat zien hoe de privacytoezichthouders in Europa samen een vuist maken tegen grote techbedrijven die de privacy schenden. Ook wanneer die bedrijven tijdens een onderzoek een hoofdkantoor openen in een ander Europees land."

Aleid Wolfsen, voorzitter van de AP

→ [Boete van 345 miljoen euro voor TikTok](#)

Privacyvriendelijkere camera-instellingen Tesla

In 2019 startte de AP een onderzoek naar de 'Sentry Mode' van Tesla. Die moet de auto beschermen tegen bijvoorbeeld diefstal of vandalisme. Dit gebeurt door beelden te maken met vier camera's aan de buitenkant van de auto. Wanneer de Sentry Mode ingeschakeld was, filmde de camera's standaard continu alles rond een geparkeerde Tesla. En werd er steeds 1 uur beeldmateriaal bewaard.

Na het onderzoek van de AP heeft Tesla de instellingen van de camera's in de auto's aanpast. Door software-updates staan de camera's nu standaard uit. En als de gebruiker nu zelf de keuze maakt ze aan te zetten, slaan ze nu maximaal 10 minuten beeldmateriaal op.

→ [Tesla maakt instellingen camera's privacyvriendelijker nadat AP onderzoek instelde](#)

Boete voor Uber

De AP heeft in samenwerking met de Franse privacytoezichthouder onderzoek gedaan naar Uber. De reden hiervoor was dat Franse taxichauffeurs van Uber klachten hadden over het gebruik van hun persoonsgegevens en de manier waarop Uber de chauffeurs daarover informeerde.

Uit het onderzoek van de AP bleek dat Uber hoge drempels opwierp voor chauffeurs om informatie over hun persoonsgegevens te krijgen. Zo informeerde Uber de chauffeurs in het Engels, in plaats van in het Frans, en verstrekke Uber hun persoonsgegevens in een niet gemakkelijk leesbaar computerbestand. Ook liet Uber na om te benoemen welke concrete bewaartermijnen van persoonsgegevens er zijn, aan welke landen buiten de Europese Unie (EU) persoonsgegevens van de chauffeurs worden doorgegeven en dat de chauffeurs het recht hebben om hun gegevens te laten overdragen (recht op dataportabiliteit).

Naar aanleiding van deze constatering in het onderzoek legde de AP in 2023 een boete van 10 miljoen euro op aan Uber, omdat dit bedrijf onvoldoende transparant was over gegevens van Europese chauffeurs. Uber had de chauffeurs duidelijker en op een gemakkelijke wijze moeten informeren over de bewaartermijnen van gegevens en de verstrekking van die gegevens aan landen buiten de EU. De AP maakte de boete begin 2024 bekend.

→ [Uber krijgt boete van 10 miljoen euro voor overtreden privacyregels](#)

Advies over het Rijksbrede cloudbeleid

Eind 2022 adviseerde de AP het 'Rijksbrede cloudbeleid 2022' beter in lijn te brengen met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). In 2023 heeft de AP vervolgens bij organisaties aandacht gevraagd voor de specifieke risico's van clouddienstverlening, ook omdat de European Data Protection Board (EDPB) inmiddels een rapport over de clouddiensten had gepubliceerd. De AP heeft verder op diverse momenten gesproken met het Strategisch Leveranciersmanagement Rijk om de voortgang te monitoren van lopende onderhandelingen met clouddienstverleners.

→ [Privacytoezichthouders wijzen overheden op vereisten bij gebruik clouddiensten](#)

Veilig gebruik bigtechdiensten in het onderwijs

Het veilig gebruik van bigtechdiensten in het onderwijs vraagt om voortdurende aandacht. Begin 2023 heeft de AP een brief gestuurd naar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) met de oproep om onderwijsinstellingen duidelijkheid te geven over de vraag of zij Google-producten veilig in het onderwijs kunnen gebruiken. In de brief erkent de AP de binnen de onderwijssector gemaakte vorderingen om de privacyrisico's bij het gebruik van Google-producten in het onderwijs te verminderen. Maar de AP uit ook zorgen en adviseert daarom het ministerie van OCW om deze nader te onderzoeken.

→ [Advies AP Google-producten in het onderwijs](#)

Vragen over populaire chatbot

Naar aanleiding van verschillende mediaberichten heeft de AP in september 2023 een groot techbedrijf om duidelijkheid gevraagd over de werking van een chatbot in een app van dit bedrijf die populair is bij kinderen. De AP wil onder meer weten hoe transparant de chatbot is over de omgang met de persoonsgegevens van gebruikers. De AP blijft deze zaak in 2024 volgen.

→ [AP eist duidelijkheid techbedrijf over AI gericht op kinderen](#)

Europese samenwerking

De AP was binnen de EDPB, waarin alle EU-privacytoezichthouders samenwerken, rapporteur voor de nieuwe Europese boetebeleidsregels. Die zijn in 2023 definitief afgerond na publieke consultatie. Door deze beleidsregels is er sinds mei 2023 één duidelijk Europees boetebeleid. Dat betekent dat alle privacytoezichthouders in de EU op dezelfde manier de hoogte van boetes berekenen.

Op verzoek van de AP en de EDPB werkt de Europese Commissie aan een nieuwe verordening, die de samenwerking tussen de EU-privacytoezichthouders verder zal stroomlijnen. Dit is bijvoorbeeld nodig voor effectief toezicht op bigtechbedrijven. Namens de EDPB heeft de AP een wetgevingsadvies aan de Europese Commissie opgesteld.

Binnen de EDPB heeft de AP een actieve bijdrage geleverd aan besluitvorming over bijvoorbeeld Meta. Dit deed de AP onder meer door gebruik te maken van de geschillenbeslechtingsprocedure van de EDPB, omdat de AP het niet eens was met de besluitvorming van de leidende toezichthouder. Dit heeft ertoe geleid dat de Ierse toezichthouder een recordboete van 1,2 miljard euro oplegde aan Meta Ireland Limited voor de (ongoorloofde) doorgifte van persoonsgegevens naar de Verenigde Staten.

1.2 Algoritmes en AI

Algoritmes en artificiële intelligentie (AI) spelen een steeds grotere rol in besluiten die bedrijven, overheden en andere organisaties over mensen nemen. In 2023 en de jaren erna houdt de AP in het bijzonder toezicht op een transparante, rechtmatige en privacyvriendelijke ontwikkeling van algoritmes en AI. Dit doen we om discriminatie en uitsluiting van mensen tegen te gaan en ervoor te zorgen dat zij regie over hun eigen data behouden.

Versterkt toezicht op algoritmes door oprichting Directie Coördinatie Algoritmes

Toezicht op algoritmes en AI ligt in Nederland bij verschillende partijen. Om dit toezicht te versterken is de AP sinds 2023 coördinerend toezichthouder op algoritmes en AI met risico's voor publieke waarden en grondrechten. Hiervoor is een apart organisatieonderdeel binnen de AP opgericht: de Directie Coördinatie Algoritmes (DCA). De DCA draagt bij aan een betere beheersing van algoritmes en AI in Nederland. Dit doet de DCA door voor een overkoepelende risicoanalyse te zorgen, samenwerking tussen toezichthouders te versterken en bij te dragen aan de ontwikkeling van nieuwe (juridische) kaders.

Belangrijk voor de rol van de AP als algoritmetoezichthouder is het zo vroeg mogelijk signaleren, analyseren en agenderen van potentiële maatschappijbrede risico's van de inzet van algoritmes. Vooral als het gaat om risico's op discriminatie, uitsluiting en gebrek aan transparantie. Dit heeft de DCA in 2023 gedaan door rondetafelgesprekken te voeren, workshops te organiseren en voorlichting en presentaties te geven aan (overheids)organisaties en burgers. Bijvoorbeeld op de Datamiddag bij het Verbond van Verzekeraars in Den Haag.

Publicatie Rapportage AI- en Algoritmerisico's Nederland (RAN)

In juli 2023 publiceerde de AP de eerste Rapportage AI- en Algoritmerisico's Nederland (RAN). Met het beschrijven van thema's, incidenten, ontwikkelingen en het overkoepelend risicobeeld, is inzicht gegeven in de risico's en effecten van algoritmes en AI. De AP publiceert de RAN twee keer per jaar, ook in het Engels. In de tweede editie van de RAN waarschuwt de AP dat er meer zicht en grip moet komen op de risico's. De AP adviseert daarom een Nederlands Deltaplan voor algoritmes en AI op te stellen.

→ [Primeur: eerste 'Rapportage Algoritmerisico's Nederland'](#)

→ [AI- & algoritmerisico's nemen toe, nationaal deltaplan nodig](#)

Oprichting Algoritme & AI Kamer binnen SDT

In 2023 is een start gemaakt met de Algoritme & AI Kamer (AAK) binnen het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders (SDT). De samenwerking zorgt ervoor dat toezichthouders elkaar snel weten te vinden. De AP levert hieraan een coördinerende bijdrage en profiteert van de inzet van andere toezichthouders die graag de samenwerking versterken, zoals de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI).

Uitleg, discussie en advisering

De AP heeft aan meerdere ministeries advies gegeven in verschillende Europese wetgevingstrajecten die relevant zijn voor het AI- en algoritmetoezicht. Dat zijn vooral de AI-verordening (AI Act) en de Platformwerkrichtlijn. Daartoe heeft de AP verscheidene malen een appreciatie gedeeld.

Coördinerende rol inrichting toezicht AI-verordening

Wie gaat er straks toezicht houden op de nieuwe AI-verordening? De AP coördineert samen met de RDI de adviezen van verschillende markttoezichthouders, colleges en inspecties aan de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) over de inrichting van dit toezicht.

De AP heeft vier workshops georganiseerd, waar in kaart is gebracht welke taken en bevoegdheden de toezichthouders hebben en waar de aansluiting is met het toezicht op de nieuwe verordening. Ook zijn er voorstellen gedaan voor de inrichting van het markttoezicht op de AI-verordening. In november 2023 is het eerste van drie (tussen)adviezen aan de ministeries verzonden. Dit nieuwe toezicht zal zich toespitsen op het aanbieden en gebruik van AI-systemen met het oog op de veiligheid van die systemen en ter bescherming van grondrechten.

Start Programma Persoonsgegevens en Algoritmes/AI

Sinds 1 januari 2023 heeft de AP structureel budget gekregen om het toezicht te versterken (vanuit de AVG en de Richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving) op de verwerking van persoonsgegevens in algoritmes. Voor dit doel heeft de AP een organisatiebreed programma opgezet.

Er zijn meerdere projecten geïnitieerd: een aanpak voor generatieve AI (in de vorm van een standpunt over ChatGPT), een technische verkenning van discriminatie en het ontwikkelen van een passende toezichtstrategie voor algoritmes en AI. Daarnaast vinden diverse onderzoeken plaats en wordt gewerkt aan (publieks)informatie over dataminimalisatie, geautomatiseerde besluitvorming en scraping. Ook monitort het programma het Algoritmeregister, waarin ook het door de AP gebruikte algoritme voor datalekclassificatie werd opgenomen.

Onderzoek naar DUO

Verschillende media berichtten medio 2023 over hoe de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) fraude met studiefinanciering bestrijdt bij uitwonende studenten. In juli 2023 is de AP daarom een onderzoek gestart naar DUO. Daarbij kijkt de AP in het bijzonder naar het algoritme dat DUO inzet bij de selectie van te controleren studenten. Het onderzoek loopt nog.

Opheldering gevraagd aan OpenAI

De AP maakt zich zorgen over de omgang met persoonsgegevens bij organisaties die gebruikmaken van generatieve AI, zoals ChatGPT. De AP heeft daarom opheldering gevraagd aan OpenAI, de ontwikkelaar van ChatGPT, over de bescherming van persoonsgegevens bij ChatGPT. De AP wil onder meer weten hoe de data zijn verkregen waarmee het model is getraind en wat mensen kunnen doen als persoonsgegevens onjuist worden weergegeven.

→ [AP vraagt om opheldering over ChatGPT](#)

Europese samenwerking

De AP is rapporteur geworden binnen de EDPB voor de verhouding tussen de AVG, de Richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving en de AI-verordening. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat er een duidelijk wettelijk kader ontstaat. Ook neemt de AP deel aan de speciale 'ChatGPT Taskforce' die binnen de EDPB is ingesteld.

1.3 Vrijheid & veiligheid

Om de veiligheid te bewaken, worden soms maatregelen genomen die de vrijheid inperken. De AP is uiteraard voor een stevige aanpak van criminaliteit en terrorisme, maar niet tegen elke prijs. In 2023 lette de AP bij de verwerking van persoonsgegevens daarom extra op een verdedigbare balans tussen vrijheid en veiligheid.

AP-brede aanpak gezichtsherkenning

Cameratoezicht wordt steeds vaker toegepast in combinatie met gezichtsherkenningstechnologie. Ook wordt gezichtsherkenning steeds meer ingezet voor toegangscontrole. De AP ontvangt hierover veel vragen en klachten. De verwerking van biometrische gegevens, zoals gezichten en vingerafdrukken, kent extra risico's. Gezichtsherkenning is daarom een belangrijk aandachtspunt voor de AP. Er is een speciaal team opgericht binnen de AP om hiermee aan de slag te gaan. In 2023 is het team van start gegaan met een aantal actiepunten: een externe consultatie van een door de AP opgesteld juridisch kader voor gezichtsherkenning, werkbezoeken aan diverse wetenschappelijke partijen en een rondetafelgesprek over gezichtsherkenning met verschillende Europese privacytoezichthouders. Hiermee gaat de AP in 2024 verder.

Blijvende aandacht voor verwerkingen politie

De AP heeft in 2023 veel tijd en energie gestoken in het verzamelen van kennis over de gegevensverwerkingen van de politie. Vooral als de politie daarbij nieuwe technologieën inzet als AI en algoritmes. Ook is er geïnvesteerd in het bevorderen van de naleving van de privacywetgeving door de politie. De politie verwerkt immers veel gevoelige persoonsgegevens. De AP heeft gesprekken gevoerd op bestuurlijk en ambtelijk niveau, vragen gesteld naar aanleiding van mediaberichten over soms zorgwekkende politieacties en risicoanalyses (DPIA's) opgevraagd bij de politie. Daarbij had de AP bijzondere aandacht voor de inzet van gezichtsherkenning.

Privacyschending door inzet cameradrones

Twee gemeenten gebruikten drones met camera's om bouwinspecties uit te voeren. De AP ontving hierover klachten van omwonenden. Dat was reden voor de AP om uitgebreide informatie op de website te plaatsen over het gebruik van cameradrones. Beide gemeentes zijn daarop gestopt met het gebruik van de cameradrones.

→ [Drones](#)

Bovenmatige verwerking passagiersgegevens

Luchtvaartmaatschappijen leggen gegevens vast over iedere passagier die een vlucht boekt. Dit worden Passenger Name Records of PNR-gegevens genoemd. De verwerking van PNR-gegevens is bovenmatig, zo bevestigde het Hof van Justitie van de EU de eerder door de AP getrokken conclusie hierover. De AP heeft daarop het ministerie van Justitie & Veiligheid aangezet tot het aanpassen van de werkwijze voor het verzamelen en bewaren van persoonsgegevens van luchtvaartpassagiers. Het ministerie is momenteel nog bezig met het aanpassen van de werkwijze en de AP volgt dit daarom ook in 2024 nauwgezet.

→ [JenV moet grootschalige verwerking gegevens vliegtuigpassagiers per direct stoppen](#)

Wpg-audit voor werkgevers van boa's

Mensen die een bekeuring krijgen van een buitengewone opsporingsambtenaar (boa), moeten kunnen vertrouwen op een betrouwbare verwerking van hun persoonsgegevens. Om de meer dan 600 werkgevers van boa's aan te sporen zich aan de privacywetgeving te houden, heeft de AP in 2023 een rapportage gepubliceerd over de aanlevering van de Wpg-auditrappen door werkgevers van boa's met opsporingstaken. Die werkgevers zijn op grond van de Wet politiegegevens (Wpg) verplicht om elke 4 jaar de omgang met persoonsgegevens te laten beoordelen in een externe audit. Vervolgens moeten zij het auditrapport aan de AP sturen.

Boa-werkgevers hadden tot 31 december 2022 de tijd om hun auditrapport bij de AP aan te leveren. Op dat moment had minder dan een derde van de werkgevers aan deze verplichting voldaan. In maart 2023 heeft de AP daarom meerdere interventies gepleegd bij partijen die in gebreke waren. Van de in totaal ruim 600 boa-werkgevers heeft uiteindelijk ongeveer de helft een auditrapport opgestuurd. Het waren voornamelijk kleine boa-werkgevers die niets aanleverden.

De rapportage van de AP gaat over de aanlevering van de auditrapporten, de resultaten uit deze rapporten en resultaten uit gesprekken die de AP heeft gevoerd met boa-werkgevers. De AP concludeert dat de auditverplichting niet altijd proportioneel lijkt: ongeveer de helft van alle boa-werkgevers zijn organisaties die 5 of minder boa's in dienst hebben. Zij ervaren de Wpg-audit als een zware (financiële) belasting. Het ministerie van Justitie & Veiligheid werkt daardoor nu aan een nieuwe auditopzet. In 2024 herhaalt de AP de rapportage.

→ [Veel boa-werkgevers voldoen niet aan verplichte Wpg-audit](#)

Mijlpalen bulkvergunningen winkels en horeca

Steeds meer winkeliers en horecaondernemers maken gebruik van een collectief winkelverbod of een collectieve horecaontzegging voor een bepaald winkel- of uitgaansgebied. Daarmee kunnen zij (strafrechtelijke) gegevens van personen die overlast geven, zoals winkeldieven, delen met collega-ondernemers. Hiervoor moeten zij vaak eerst een vergunning aanvragen bij de AP. Dit hoeven zij niet allemaal voor zich te doen: de brancheverenigingen kunnen namens meerdere ondernemers tegelijk een 'bulkvergunning' aanvragen.

In 2023 zijn twee mijlpalen bereikt: de vijfhonderdste winkelier met een vergunning voor het collectief winkelverbod en de tweehonderdste horecaondernemer met een vergunning voor de collectieve horecaontzegging.

Inventarisatie persoonsgegevens in openbare registers

Naar aanleiding van de uitspraak van het Europese Hof van Justitie over het UBO-register eind 2022, heeft de AP in het voorjaar van 2023 de staatsecretaris van Digitale Zaken gevraagd voor de gehele Rijksoverheid te inventariseren welke openbare registers de overheid publiceert die persoonsgegevens bevatten. Na ontvangst van het overzicht heeft de AP alle betrokken bewindspersonen individueel aangeschreven met het verzoek te onderbouwen waarom het register openbaar moet zijn en wanneer voor het laatst is beoordeeld of het register (nog) voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. Eind 2023 hebben de meeste aangeschreven bewindspersonen deze informatie opgeleverd. Deze informatie gebruikt de AP ter beeldvorming van het registerlandschap en om te bepalen of verdere stappen in 2024 nodig zijn.

→ [Brief AP openbare registers](#)

Programma Grenzen & Veiligheid

Lidstaten van de EU wisselen via Europese informatiesystemen veel persoonsgegevens uit om de grenzen van het Schengengebied te bewaken en om politieke en justitiële taken uit te voeren. Het AP-brede programma Grenzen & Veiligheid is opgezet om het toezicht op de gegevensverwerking in deze systemen op nationaal niveau vorm te geven en uit te voeren. De AP werkt hierin nauw samen met toezichthouders uit andere lidstaten.

De AP heeft in het voorjaar van 2023 een gesprek gevoerd met het ministerie van Buitenlandse Zaken over het gebruik van een algoritme bij de beoordeling van visumaanvragen. De zaak is nog in behandeling. Verder heeft de AP in 2023 verschillende auditverbetertrajecten afgerond, zoals de grootschalige audit naar het Schengeninformatiesysteem.

Ook is er veel aandacht geweest voor het Entry/Exit System (EES) en de pilot Digital Travel Credential (DTC), een digitaal reisdocument. Het EES is een nieuw en nog in te voeren grensinformatiesysteem, dat zich evenals de DTC-pilot in 2023 nog in de voorbereidingsfase bevond. Voor deze initiatieven heeft de AP gekozen voor guidance als toezichttactiek. Door gesprekken te voeren, DPIA's te analyseren en nauwlettend te volgen, kan de AP invloed uitoefenen op en richting geven aan de (interne) privacyprocessen van het EES in Nederland en de DTC-pilot.

Bestrijding witwassen

De AP heeft zich in 2023 hard ingezet voor de juiste privacybalans in de bestrijding van witwassen. Dit heeft in januari al geleid tot een belangrijke deelname van de AP aan een ronde tafel van de Tweede Kamer over het onderwerp. Door de kritiek van de AP is het desbetreffende wetsvoorstel na de val van het kabinet ook controversieel verklaard. In het voorjaar is ook hard gewerkt aan een EDPB-statement over herziening van de Europese anti-witwasregelgeving.

→ [Inbreng AP rondetafelgesprek wetsvoorstel Plan van aanpak witwassen](#)

→ [Toelichting standpunten Wet plan van aanpak witwassen](#)

→ [EDPB: neem bevoegdheid om data te delen voor witwasbestrijding niet op in wet](#)

1.4 Wetgevingstoets

Waarom toetst de AP wetgeving?

Uitgangspunt is dat mensen zelf de beschikking over 'hun' persoonsgegevens hebben. De wetgever kan dat uitgangspunt echter doorbreken als dat in het algemeen belang noodzakelijk is, en een grondslag bieden voor onvrijwillige verwerking. De wetgever moet in die gevallen wel zorgen dat de persoonsgegevens goed beschermd zijn, door zorgvuldig af te wegen wat nodig is en ook duidelijk te bepalen wat wel en niet mag. Zodat alleen de verwerkingen plaatsvinden die ook echt nodig zijn en de risico's worden beperkt. Om te zorgen dat de wetgever het belang hiervan goed meeweegt, eisen de AVG en de Richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving (RgR) dat de wetgever op dit punt advies vraagt aan de AP.

Beleid in 2023

In 2023 heeft de AP een aantal wijzigingen doorgevoerd in de opbouw van de adviezen. Bij belangrijke inhoudelijke adviezen zet de AP nu standaard de aspecten voorop die het betreffende ministerie in de

afweging moet betrekken om aan het evenredigheidsbeginsel te voldoen. Het gaat dan om aspecten als de geschiktheid om het doel te bereiken, afwezigheid van minder ingrijpende alternatieven, proportionaliteit, duidelijkheid en nauwkeurigheid van de tekst, zodat de toepassing in de praktijk voorspelbaar is, en inhoudelijke en procedurele waarborgen die zorgen dat de inmenging tot het strikt noodzakelijke wordt beperkt. De AP geeft hierbij ook zoveel mogelijk aan op welke aspecten het concept tekortschiet. Als aannemelijk is dat de werklast van de AP zal toenemen door de betreffende nieuwe of gewijzigde wet- of regelgeving, dan geeft de AP dat ook standaard aan. Verder vraagt de AP aandacht voor het belang van beschermende bepalingen in verdragen die de basis zijn voor doorgifte van gegevens naar landen buiten de EU. Ook heeft de AP in 2023 het beleid voor de bekendmaking van de wetgevingsadviezen in lijn gebracht met de Wet open overheid (Woo). De AP streeft er voortaan naar alle adviezen binnen 2 weken op de website te publiceren.

→ [Voor de overheid: wetgevingsadvisering](#)

Advisering in 2023

De AP heeft in 2023 86 wetgevingsadviezen uitgebracht. In een relatief groot aantal hiervan (24) gaf de AP een negatief advies. Dat houdt in dat belangrijke aanpassingen noodzakelijk waren aan de wettekst en/of de rechtvaardiging in de toelichting.

Enkele thema's die breder spelen, zijn de volgende:

Onderbouwing in de toelichting

De 'Aanwijzingen voor de regelgeving' onderstrepen het belang van een (aparte) passage over persoonsgegevens in de toelichting bij een wetsvoorstel.¹ De onderbouwing in de toelichting is niet enkel 'toelichting' bij wijze van service, maar vormt in feite de rechtvaardiging die de wetgever geeft voor de inbreuk die deze maakt op het grondrecht op bescherming van persoonsgegevens. Het belang hiervan is dus groot. Toch ging ook dit jaar een belangrijk deel van de opmerkingen van de AP over tekortkomingen in de rechtvaardiging.

Staan kabinetsbeleid bepaalt daarnaast dat de overheid sinds 2013 een DPIA (risicoanalyse) moet uitvoeren bij de ontwikkeling van beleid en wetgeving waaruit gegevensverwerkingen voortvloeien en bij de bouw van ICT-systemen en aanleg van grote databestanden.² Met een goed uitgevoerde DPIA is al materiaal voor een goede toelichting beschikbaar. Omgekeerd kan afwezigheid van een duidelijk verhaal in de toelichting er natuurlijk op wijzen dat belangrijke afwegingen niet (goed) zijn gemaakt.

Reparatie

Soms blijkt dat bepaalde in de praktijk al gangbare verwerkingen niet (goed) kunnen worden gebaseerd op adequate wetgeving. Het is dan goed als er alsnog wetgeving komt die beoogt dergelijke situaties recht te zetten. Een verzoek om advies in zo'n geval gebruikt de AP dan ook niet om onderzoek te doen naar overtredingen. De AP beziet de voornemens dan als een regulier verzoek om advies over wetgeving voor toekomstige verwerkingen. Dat betekent dan wel dat dezelfde eisen gelden voor de verantwoording van de noodzaak en evenredigheid als in nieuwe gevallen. Dus ongeacht wat in de gegroeide praktijk inmiddels mogelijk is. Het gaat immers om de vraag of de wetgeving het juiste evenwicht vindt tussen het doel in het algemeen belang en de inbreuk op de grondrechten die daarvoor nodig is.

¹ Ar 5.33 van de Aanwijzingen voor de regelgeving.

² Kamerstukken II 2012/13, 26 643, nr. 282 en bijlage.

Nadere invulling algemene eisen

Waar het Handvest van de grondrechten van de EU, de AVG en de RgR onder bepaalde voorwaarden ruimte bieden aan de wetgever en/of daarbij het bieden van waarborgen voorschrijven, is het de bedoeling dat de nationale wetgever de nodige afwegingen maakt en een concrete invulling geeft. Zodat de risico's voor betrokkenen ook daadwerkelijk worden verminderd en effectief bescherming wordt geboden tegen misbruik. De AP constateert dat de wetgever soms volstaat met het min of meer overnemen van wat krachtens de AVG en de RgR in zijn algemeenheid eigenlijk al geldt. Bijvoorbeeld dat verwerkingen noodzakelijk zijn of dat er passende waarborgen moeten zijn. De meerwaarde van de tussenkomst van de nationale wetgever zit echter juist vaak in die nadere invulling.

Openbaarmaking van persoonsgegevens

Aan de onderbouwing van de noodzaak om persoonsgegevens openbaar te maken, moeten bijzonder hoge eisen worden gesteld. Tegenwoordig is een persoonsgegeven dat eenmaal openbaar is, feitelijk voor altijd openbaar. Al was het maar omdat iedereen dan makkelijk de gegevens kan verzamelen en die eendeloos kan bewaren, aan iedereen kan verstrekken enz. Zeker als het gaat om gegevens in een registratie of op een lijst die een stigmatiserend effect kunnen hebben, luistert de beargumentering van de noodzaak van openbaarheid bijzonder nauw. Want meestal zal een systeem waarbij bepaalde personen in bepaalde gevallen toegang hebben tot bepaalde informatie ook voldoende aan de doelstellingen tegemoetkomen. En zelfs als dat niet zo is, moet nog afgewogen worden of het niet een te zwaar middel is voor het doel.

Afbakening

Wetgeving over persoonsgegevens moet volgens vaste rechtspraak altijd duidelijk en nauwkeurig zijn en de toepassing daarvan moet voorspelbaar zijn voor de degenen op wie deze van toepassing is. Hoewel een abstracte resultaatsverplichting, komt dit er doorgaans op neer dat voldoende bepaalbaar moet zijn wie welke gegevens aan wie mag verstrekken en om wat voor reden. Dat betekent niet dat alle verwerkingen in de wetgeving zelf moeten zijn uitgewerkt, maar wel dat afbakening nodig is, eventueel met delegatie. Een vrije machtiging ('ten minste', 'in elk geval') voldoet nadrukkelijk niet.

1.5 Ook dit waren mijlpalen

In 2023 had de AP drie jaarplanthema's, die in dit jaarverslag al aan de orde zijn gekomen. Daarnaast besteedde de AP extra aandacht aan twee focusgebieden uit de Focus AP 2020-2023: 'digitale overheid' en 'datahandel'. Deze twee focusgebieden komen in deze paragraaf aan bod. Verder kent de AP, naast alle activiteiten die onder de jaarthema's en focusgebieden vallen, veel 'regulier' werk. Dit zijn doorlopende taken als voorlichting geven, klachten en datalekken behandelen en gedragscodes toetsen. Ook starten we met regelmaat projecten die niet direct onder een van de jaarthema's of focusgebieden vallen. Bijvoorbeeld omdat de actualiteit dat vraagt. In deze paragraaf beschrijven we een aantal van deze impactvolle activiteiten en hiermee geboekte resultaten.

Digitale overheid

Centrale en lokale overheden, uitvoeringsorganisaties en politie en justitie beschikken over een grote hoeveelheid – vaak gevoelige en bijzondere – persoonsgegevens. De overheid werkt gericht aan het inzetten van deze gegevens. Het is van belang dat de overheid verantwoordelijk omgaat met persoonsgegevens, zodat mensen niet onnodig in de knel komen.

Beprijzing mobiliteit

Deze kabinetsperiode zijn plannen gemaakt voor beprijzing van mobiliteit (rekeningrijden). Mede door inzet van de AP zijn de plannen op een privacyvriendelijke wijze opgezet. Er worden nu geen locatiegegevens in het voorstel verwerkt.

Boete voor gemeente Voorschoten

De AP legde in 2023 een boete op van 30.000 euro aan de gemeente Voorschoten, voor het langer dan nodig bewaren van informatie over het storten van afval door individuele huishoudens. Bovendien had de gemeente Voorschoten inwoners niet duidelijk geïnformeerd over het verwerken van persoonsgegevens bij het inzamelen van afval.

→ [Boete van 30.000 euro voor gemeente Voorschoten](#)

WOZ en foto's binnenruimte

Gemeenten vroegen de afgelopen jaren steeds vaker aan inwoners om foto's te maken van de binnenkant van hun woning. Ambtenaren zouden hierdoor de WOZ-waarde nauwkeuriger kunnen vaststellen. Ook had de ene gemeente hiervoor andere regels dan de andere. De AP vond het zorgelijk dat er geen eenduidige werkwijze was en besloot het WOZ-proces onder de loep te nemen. Daarop hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Waarderingskamer een handelingskader opgesteld. De kern hiervan is dat gemeenten geen persoonsgegevens mogen verwerken om de WOZ-waarde vast te stellen en dus geen foto's met privacygevoelige informatie mogen opvragen. Daardoor hoeven mensen niet meer bang te zijn dat de overheid achter hun voordeur in hun leven meekijkt.

Digitale euro

De AP was in de zomer van 2023 co-rapporteur voor de gezamenlijke opinie van de EDPB en de European Data Protection Supervisor (EDPS) over het wetsvoorstel voor een digitale euro. De AP heeft meegeschreven aan de opinie en deze opinie ook gepresenteerd bij het ministerie van Financiën en bij de DNB.

→ [Europese privacytoezichthouders roepen op tot meer waarborgen bij digitale euro](#)

Datahandel

Data maken producten en diensten slimmer en deze producten en diensten creëren vervolgens weer meer data. Dit heeft voordelen, maar ook nadelen: er vindt steeds meer ongeoorloofde doorverkoop plaats van persoonsgegevens aan derden. Mensen verliezen hierdoor steeds meer grip op hun gegevens en daarmee op hun leven.

Energie

Eind 2022 en in 2023 stonden hoge energieprijzen centraal en de omgang met betalingsproblemen die hieruit voortvloeide. In korte tijd ontwikkelden de ministeries van SZW en EZK meerdere regelingen. De AP heeft hierbij een actieve rol gespeeld door vooraf te overleggen met de ministeries over de privacyregels, bijvoorbeeld bij betalingsachterstanden en schuldhelpverlening. Ook heeft de AP advies gegeven aan energieleveranciers, om overlastgevende telefonische verkoop en datahandel te verminderen.

Onderzoeken naar datahandel door bedrijven

De AP heeft in 2023 diverse onderzoeken uitgevoerd naar datahandel. In een aantal gevallen heeft de AP boetes opgelegd, die de AP in 2024 openbaar maakt.

Parlementaire enquête

In 2023 deed de parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening onderzoek naar hoe de overheid fraude bestrijdt. Daarbij heeft de commissie gekeken wat er in de dienstverlening aan burgers is misgegaan (bijvoorbeeld in de toeslagenaffaire) en of burgers mogelijkheden hadden om op te komen tegen besluiten van de overheid. AP-voorzitter Aleid Wolfsen en voormalig vicevoorzitter Wilbert Tomesen werden gehoord over hun rol in die periode. Medewerkers van de AP hebben een toelichting gegeven op het onderzoek uit 2020 naar de verwerking van nationaliteit bij de aanvraag van kinderopvangtoeslag.

→ [Parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening – openbaar verhoor de heer Wolfsen | Debat Direct \(tweedekamer.nl\)](#)

Voorlichting, klachten & tips en datalekmeldingen

De AP zat in 2023 vier dagen per week klaar aan de telefoon om vragen van burgers en organisaties over privacyvraagstukken te beantwoorden. De AP beantwoordde ruim 6.700 telefoontjes. Vaak door voorlichting te geven, maar ook waren er veel telefoontjes die eigenlijk over een mogelijke privacyschending gingen. Die informatie heeft de AP geregistreerd als tip.

Klachten en tips

In 2023 ontving de AP 12.307 klachten en tips van mensen over mogelijke privacyschendingen. Dat is 6% minder dan in 2022. In de meeste gevallen gingen de klachten over organisaties die de privacyrechten van degenen die de klacht indienden niet (volledig) faciliteerden, zoals het recht op inzage. De AP ontving ook veel klachten over het verwerken van persoonsgegevens zonder een van de grondslagen uit de AVG (onrechtmatige verwerking) of de RgR.

De AP heeft naar aanleiding van aanbevelingen van de Nationale ombudsman de werkwijze voor de behandeling van klachten aangepast. De AP neemt nu vaker contact op met de indiener van een klacht om te horen wat die van de AP verwacht en om aan te geven wat de AP voor diegene kan betekenen. Ook heeft de AP alle brieven aangepast, zodat ze duidelijker zijn. De AP sluit een klacht nu ook altijd af met een besluit, waaronder een bezwaarclausule is geplaatst. Daarin staat hoe iemand bezwaar kan indienen als diegene het niet eens is met het besluit van de AP.

In 2023 sprak de AP meer organisaties aan op mogelijke overtredingen. Zo stuurde de AP organisaties vaker een brief met uitleg over de privacyregels (normoverdragende brief). Ook bemiddelde de AP vaker tussen mensen en organisaties, met als doel dat die organisaties zich aan de privacywetgeving gaan houden. Daarmee hielp de AP zowel de betreffende persoon als alle andere personen van wie die organisatie gegevens verwerkt.

Helaas duurde het nog steeds langer dan wenselijk voordat de AP een klacht in behandeling kon nemen. Dit komt door het capaciteitstekort van de AP.

Rondje Rechtsstaat

Zo'n 200 tot 250 mensen hebben de AP bezocht tijdens het Rondje Rechtsstaat op zaterdag 3 juni 2023. Daar konden bezoekers informatie krijgen, deelnemen aan mini-colleges over diverse onderwerpen en spellen spelen om de privacykennis te testen. Het Rondje Rechtsstaat is een nieuw initiatief tijdens de Week van de Rechtsstaat. Meerdere organisaties openen hun deuren voor het publiek. Naast de AP namen onder meer de Eerste en Tweede Kamer, de Raad van State, de Hoge Raad en het Kabinet van de Koning deel aan deze dag.

Lancering nieuwe AP-website

De AP heeft sinds mei 2023 een nieuwe website. Met opgeschoonde content, technisch up-to-date en met een uitstekende zoekmachine. Ook is de website aangepast aan de nieuwe huisstijl. Met de lancering van de nieuwe website is ook het nieuwe formulier in gebruik genomen om een klacht of tip bij de AP in te dienen. Verder heeft de AP in 2023 twee animaties laten produceren voor de website. Die gaan over de [stappen die een ondernemer moet nemen bij een datalek](#) en over [hoe mensen een klacht of tip kunnen indienen bij de AP](#). Hiermee maakt de AP lastige processen beter inzichtelijk.

Datalekkenrapportage

In mei 2023 publiceerde de AP de datalekkenrapportage over 2022. Om meer duiding te geven aan de feiten en cijfers, organiseerde de AP in 2022 voorafgaand aan de publicatie twee expertmeetings, een voor medewerkers van Tweede Kamerleden en een voor de pers. De centrale boodschap van de rapportage was dat je ervan uit moet gaan dat er al eens persoonlijke gegevens van je gelekt zijn. Of dat dit in de toekomst nog gaat gebeuren. En dat je daarom werk moet maken van het beschermen van je persoonsgegevens.

→ [Iedereen kan slachtoffer worden van een datalek](#)

Voorlichting via de media

De AP heeft in 2023 een expertmeeting gehouden voor journalisten over het Handvest, de AVG en de RgR in het algemeen. Deze meeting is bijzonder goed bezocht door journalisten van landelijke media. Ook hebben diverse medewerkers van de AP een (interne) mediatraining gehad. Door journalisten uitleg te geven over het werkterrein van de AP en medewerkers te leren hoe zij hun boodschap goed kunnen overbrengen, zorgde de AP voor heldere voorlichting via de media over het belang van privacybescherming.

Goedkeuring van AVG-instrumenten

De AVG biedt verschillende instrumenten die organisaties helpen om aan de wet te voldoen. Zoals een AVG-gedragscode of binding corporate rules (BCR).

Goedkeuring gedragscodes

Zelfregulering door gedragscodes is een krachtig instrument, waarbij partijen in een branche of sector uitwerken hoe zij de AVG kunnen naleven. Vervolgens leggen zij de gedragscode ter goedkeuring voor aan de AP. Verder organiseren zij zelf toezicht op naleving van de gedragscode. In 2023 heeft de AP twee toezichthoudende organen geaccrediteerd. Hiermee zijn de betreffende gedragscodes, die de AP al eerder had goedgekeurd, ook daadwerkelijk van kracht geworden als goedgekeurde AVG-gedragscode. Het gaat om de Gedragscode Slim netbeheer van Netbeheer Nederland en de Data Pro Code van NLdigital. Eind 2023 heeft de AP een derde gedragscode goedgekeurd: Privacy Gedragscode Toegangsbeleid ISPS-bedrijven van Port Privacy B.V.

Goedkeuring BCR

Internationale organisaties of multinationals kunnen interne bedrijfsvoorschriften opstellen voor het gegevensverkeer binnen de eigen organisatie. Die voorschriften heten binding corporate rules (BCR). De AP moet de BCR goedkeuren. In 2023 heeft de AP vijf BCR goedgekeurd.

Nieuwe Europese wet- en regelgeving

De AP heeft ook in het Europese traject van wetgeving de mogelijkheid om invulling te geven aan de rol van de AP.

'Open finance'-regelgeving

In de zomer van 2023 heeft de Europese Commissie verschillende voorstellen gedaan voor wet- en regelgeving om data over financiële diensten voor derden beschikbaar te maken. Het gaat om de derde Payment Services Directive (PSD3), de Payment Services Regulation (PSR) en de Financial Data Access Regulation (FIDA). De AP heeft de visie van de AP op de voorstellen uitgedragen bij verschillende nationale en internationale stakeholders.

Europese samenwerking kindermisbruik

Op dit moment wordt er binnen de EU een verordening besproken die de verspreiding van child sexual abuse material moet tegengaan. De verordening grijpt echter (te) diep in op verschillende grondrechten van socialmediagebruikers, met name kinderen. Mede door negatieve reacties van adviesorganen, de wetenschap en maatschappelijke instellingen, inventariseert de AP welke acties er mogelijk zijn om op Nederlands en/of Europees niveau de verordening tegen te houden. Of voor zodanige aanpassingen te zorgen dat deze in lijn is met de privacywetgeving.

Vorbereiding DSA, DGA, NIS2, Data Act

Er komen vier Europese wetten aan die nieuwe taken voor de AP met zich meebrengen. Dat zijn de Digital Services Act (DSA), de Data Governance Act (DGA), de Network and Information Security (NIS2) directive en de Data Act. De AP heeft in 2023 belangrijke stappen gezet in de voorbereiding op deze nieuwe taken.

Kinderen en onderwijs

Online kinderrechten vragen door het toegenomen gebruik van digitale diensten door kinderen steeds meer aandacht, zo ook bij de AP. Kinderen hebben namelijk recht op specifieke bescherming, omdat zij de consequenties van hun handelen doorgaans minder goed overzien dan volwassenen.

Bescherming van kinderen online

In 2023 heeft de AP een voorstel ingediend bij het ministerie van BZK om het toezicht op de bescherming van kinderen online te versterken met de 'Kinder-AP'. Dit deed de AP naar aanleiding van de motie-Drost. De AP heeft hiervoor ook extra financiering gevraagd bij BZK, maar nog niet gekregen. De AP stelt dat voor de beoogde multidisciplinaire aanpak een structurele investering van ongeveer 3 miljoen euro noodzakelijk is. De AP blijft hier aandacht voor vragen.

Verder heeft de AP samen met de Universiteit Leiden een cursus ontwikkeld over de specifieke aandachtspunten bij bescherming van kinderen online. Deze cursus stelt de AP beschikbaar aan alle medewerkers. Eind 2023 heeft de eerste cursus plaatsgevonden, die in 2024 kan worden herhaald.

Ook heeft de AP in 2023 deelgenomen aan de toezichttafels om toezichtvraagstukken en mogelijke oplossingen in kaart te brengen, bijgedragen aan de EDPB-guidelines voor de verwerking van persoonsgegevens van kinderen en het document van het SDT over reclame en marketing gericht op kinderen online.³

Onderwijs

In 2023 heeft de AP een vernieuwd sectorbeeld Onderwijs opgesteld. Hierbij heeft de AP veel tijd gestoken in het spreken van FG's, koepel- en belangenorganisaties en het ministerie van OCW. Ook heeft de AP om het sectorbeeld onder de aandacht te brengen een bestuurlijke rondetafel georganiseerd met de onderwijssector, workshops gegeven (o.a. bij de Conferentie Cyberveiligheid in het mbo) en toelichting gegeven in FG-netwerken en op het ECP-jaarcongres.

Belang Functionaris Gegevensbescherming (FG)

De AP hecht groot belang aan de positie van FG's in Nederland. De AP heeft daarom een congres georganiseerd voor uitsluitend FG's. Ook neemt de AP in EDPB-verband deel aan een onderzoek naar de positionering van FG's. Verder heeft de AP gerichte, normoverdragende gesprekken gevoerd met organisaties over de positionering van hun FG. En organisaties uit specifieke branches aangeschreven die geen FG hadden geregistreerd, maar die waarschijnlijk wel een FG behoren te hebben.

Toezichtstrategie

De AP heeft in 2023 een toezichtstrategie opgesteld. De strategie gaat in op de manier waarop de AP de taak als toezichthouder ziet en hoe de AP die taak concreet uitvoert. De strategie bevat een aantal expliciete keuzes. Zoals de keuze voor een rol als maatschappelijk regisseur, waardegedreven toezicht, explicitering van de toezichtcyclus, een centrale probleemanalyse en meer probleemgestuurd werken. Als input voor de nieuwe toezichtstrategie is er binnen de AP intensief met medewerkers gesproken over hoe zij de AP en hun werk zien en welke waarden voor hen belangrijk zijn. In 2024 zal de strategie verder worden (door-)ontwikkeld.

³ [SDT - Uitgangspunten voor reclame en marketing gericht op kinderen online | Autoriteit Persoonsgegevens](#)

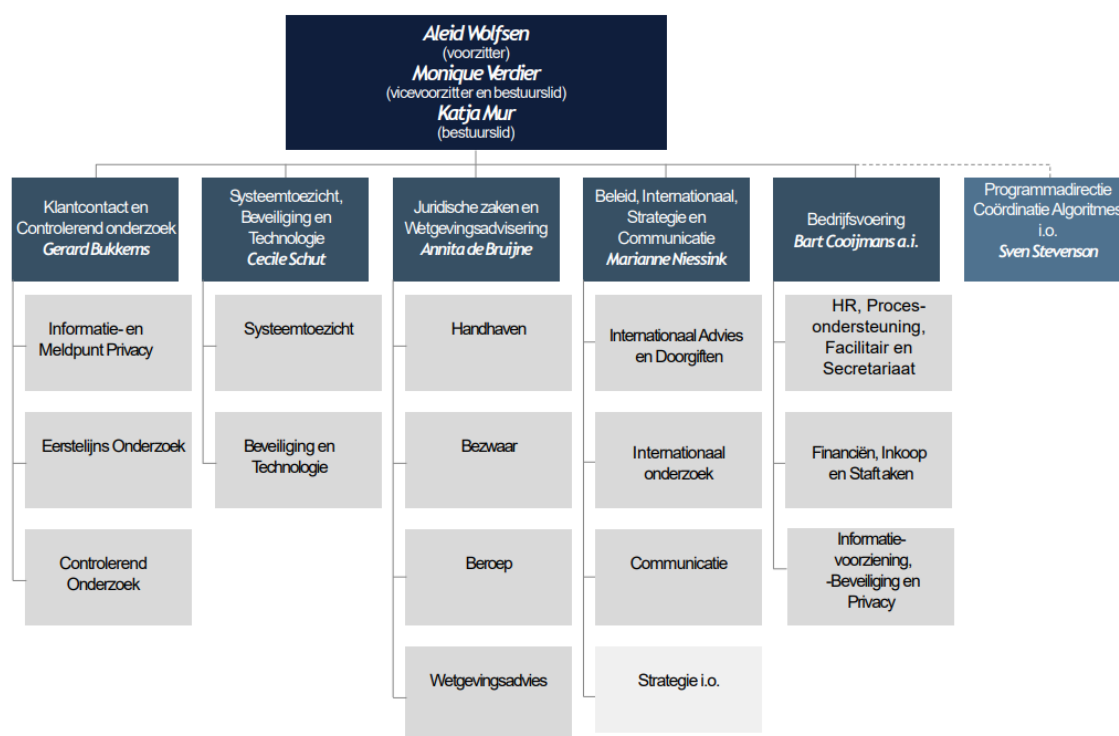
2. Organisatie

2.1 Samenstelling AP

Het bestuur van de AP bestaat uit een voorzitter en twee leden en heeft de leiding over de AP-organisatie. De drie bestuursleden vormen een collegiaal bestuur. De voorzitter en de leden zijn betrokken bij alle werkzaamheden van de AP: toezicht, handhaving, klachtbehandeling, voorlichting, wetgevingsadvisering en bedrijfsvoering.

2.2 Organogram

De AP bestaat uit vijf directies en één directie in oprichting. Het organogram van de AP ziet er als volgt uit.

2.3 Raad van advies

De raad van advies (RvA) heeft als taak de AP gevraagd en ongevraagd te adviseren over de missie, visie, ambitie en strategie. De RvA is een klankbord voor de AP door de organisatie uit te dagen, scherp te houden en kennis en maatschappelijke ontwikkelingen te delen. In 2023 heeft Jeannine Peek de RvA verlaten, nadat haar termijn was geëindigd. Sinds juni 2023 is zij opgevolgd door Rob Bertholee.

Eind 2023 bestond de RvA van de AP uit de volgende leden:

Alexander Pechtold (voorzitter)

- Algemeen directeur Centraal bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR)
- Voorzitter Stuurgroep Renovatie Binnenhof
- Voorzitter raad van toezicht Drents Museum
- Voorzitter raad van commissarissen Nederlandse Loterij
- Voorzitter Nationaal Aankoopfonds Vereniging Rembrandt
- Voormalig Tweede Kamerlid en minister.

Ineke Sybesma

- Directeur Fonds Slachtofferhulp
- Directeur Pieter van Vollenhoven Noodhulpfonds
- Bestuurslid Goede Doelen Platform
- Voorzitter Platform Slachtofferorganisaties
- Lid Programmacommissie Nederlands Centrum Criminaliteit en Rechtshandhaving
- Lid raad van toezicht leerstoel Victims and Mental Health, Tranzo Tilburg University.

Marleen Stikker

- Oprichter en directeur Waag Future Lab voor design en technologie
- Professor of practice Hogeschool van Amsterdam
- Lid Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie
- Lid Amsterdam Economic Board
- Medeoprichter en bestuurslid Public Spaces
- Voorzitter Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving
- Auteur van het boek 'Het internet is stuk' (2019).

Eric Tjong Tjin Tai

- Hoogleraar Privaatrecht Tilburg University
- Voorzitter Commissie Cassatie in het belang der wet
- Rechter-plaatsvervanger Netherlands Commercial Court.

Rob Bertholee

- Voormalig hoofd van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)
- Lid raad van advies van de Rechtbank Den Haag
- Lid raad van advies Public Sonar
- Lid van The Alphen Group (internationale denktank)
- Jurylid Ien Dales Integriteitsaward
- Zelfstandig coach, voormalig executive coach bij Intercoach
- Langdurige carrière bij de Landmacht.

2.4 Bedrijfsvoering

2.4.1 Doelmatigheidsparagraaf

De AP is vanaf 1 januari 2019 een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) met rechtspersoonlijkheid. De AP zet zich in om de beschikbaar gestelde middelen (budget, personeel, voorzieningen) zo doelmatig mogelijk en alleen voor de taakuitvoering te gebruiken. De AP is daartoe ook gedwongen gezien de continue discrepantie tussen beschikbare middelen en de omvang van de wettelijke taken.

Dit doet de AP primair door voortdurend de afweging te maken welk type taakuitvoering de grootste impact heeft op de doelstellingen uit de (U)AVG ('maatschappelijke outcome'). De AP ziet zichzelf als maatschappelijk regisseur en heeft in 2023 tijd geïnvesteerd in het ontwikkelen van een toezicht- en interventiestrategie die daarbij past.

Voor de interne sturing is een dashboard ontwikkeld. Dit dashboard geeft periodiek inzicht in de ontwikkeling van diverse (kritische) indicatoren. Hiermee worden het management en bestuur van de AP tijdig geïnformeerd en kan er worden bijgestuurd.

2.4.2 Risicomanagement en interne controle

De AP heeft in 2022 een risicoframework opgesteld, waarbij gebruikgemaakt is van het framework dat vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) beschikbaar is gesteld. Het framework maakt inzichtelijk welk type risico's de AP loopt, hoe groot de kans is dat deze risico's zich ook daadwerkelijk voordoen en wat de impact daarvan dan is. Hiermee geeft de AP invulling aan het hebben van een passend handelingsperspectief met beheersmaatregelen voor de interne besturing en beheersing. Aansturing daarvan vindt plaats vanuit de controlfunctie, die centraal belegd is bij de directie Bedrijfsvoering.

In de verdere uitrol van het risicomanagement binnen de AP worden de risico's periodiek meegenomen in de P&C-cyclus. Kans en impact worden in dit proces besproken en waar nodig bijgesteld. Risico's met bijgestelde kans x impact zijn onderdeel van de sturingsinformatie die in het directiebestuur wordt besproken. Vervolgens kunnen beheersmaatregelen worden ingezet om de gedetecteerde risico's maximaal te mitigeren.

2.4.3 Financieel resultaat 2023

De AP heeft het boekjaar 2023 afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 359.203. Dat is circa 1,0% van de totale baten. Ten opzichte van de begroting waren de baten circa € 2,24 miljoen hoger. Dit kwam in het bijzonder door een € 1,43 miljoen hogere bijdrage van het ministerie van JenV en daarnaast € 0,8 miljoen hogere overige opbrengsten, o.a. door ontvangen rentebaten van € 0,35 miljoen en een teruggave Werkhervattingskas (whk-)premie over 2020 en 2021 van € 0,19 miljoen.

De totale lasten waren ten opzichte van de begroting bijna € 2,02 miljoen hoger. De totale personeelskosten waren € 1,24 miljoen lager, maar de overige personeelskosten (inclusief inhuur extern personeel) waren € 2,31 miljoen hoger dan begroot. De materiële kosten waren € 0,93 miljoen hoger dan begroot. De afschrijvingskosten waren hoger dan begroot (€ 0,03 miljoen) in verband met het versneld afschrijven van activa door de voorgenomen migratie naar de Justitiële ICT Organisatie (JIO) in 2024. Verder is de dotatie aan zowel de PAS-voorziening (€ 0,26 miljoen) als de reservering verlofdagen (€ 0,35 miljoen) hoger als gevolg van de afbouw van de PAS-regeling, die per 1 januari 2023 is ingegaan.

De aanwending van het ultimo 2022 gevormde bestemmingsfonds is in de jaarrekening 2023 als vermogensmutatie verwerkt. In principe komt deze mutatie tot het maximaal toegestane bedrag ten gunste van de egalisatiereserve. Voor zover deze vermogensmutatie ertoe leidt dat de maximaal toegestane omvang van deze reserve wordt overschreden, is er met instemming van het ministerie van JenV een drietal bestemmingen aangegeven voor in totaal € 0,95 miljoen: dekking van de nog niet bestede middelen in het kader van de 'Werk aan Uitvoering'-agenda (WaU-middelen), aanwending van de in 2023 nog niet aangewende middelen voor een publiekscampagne en aanwending van nog niet aangewende middelen voor de migratie naar JIO.

Gezien het feit dat de maximale hoogte van de egalisatiereserve is bereikt, wordt in 2024 een bedrag van € 0,07 miljoen terugbetaald aan het ministerie van JenV.

De liquiditeit van de AP ('current ratio') nam af van 2,0 (ultimo 2022) naar 1,8 (ultimo 2023), maar blijft daarmee nog ruim voldoende. Naar verwachting blijft de liquiditeit in 2024 op hetzelfde niveau.

De solvabiliteit van de AP (eigen vermogen ten opzichte van totaal vermogen) daalt licht, van 0,43 in 2022 naar 0,36 in 2023, en blijft daarmee ruim voldoende. Naar verwachting blijft de solvabiliteit in 2024 op hetzelfde niveau.

Vanwege de investering van de ICT-voorzieningen naar JIO voorziet de AP in 2024 geen investeringen in ICT. Andere investeringen dan voor de ICT-voorzieningen zijn bij de AP ook in 2024 niet aan de orde.

Indicatoren beheer

Onderwerp	Planning	Doelstelling - norm	Uitkomst
Betaalgedrag	Continu	Betaalgedrag: 95% facturen betaald binnen 30 dagen	91% (2022: 93%); 1.385 van de 1.528 facturen tijdig betaald; (2022: 1.333 van de 1.438 facturen tijdig betaald).
Externe inhuur	Continu	Omvang externe inhuur maximaal 10% van uitgaven t.b.v. het eigen personeel	18% (2022: 21%)

Door de krapte op de arbeidsmarkt is het een uitdaging om voldoende en goede nieuwe mensen aan te kunnen nemen (zie ook de paragraaf 'Personeel en bezetting' hierna). Desondanks is de bezetting van de AP in 2023 gegroeid en zijn de verschillende sleutelposities bezet door 'vast' personeel. Het beroep dat moet worden gedaan op inhuur, is ten opzichte van 2022 iets gedaald.

Ook is een stijging zichtbaar in het aantal facturen dat de AP in 2023 betaalde, waarbij het percentage tijdig betalen iets is gedaald. In 2024 gaat de AP ervan uit dit percentage boven de 95% zal zijn.

2.4.4 Informatie over de continuïteit

Bij het afgeven van de (accountants)verklaring bij de jaarrekening over 2023 dient het bestuur zich een oordeel te vormen over de op dat moment verwachte continuïteit voor de periode van 12 maanden ná de datum waarop de controleverklaring wordt afgegeven (concreet: de periode tot ten minste medio maart 2025).

De AP is van mening dat de continuïteit voor (ten minste) deze periode voldoende gewaarborgd is. Op de begroting van het ministerie van JenV is er structureel budget geraamd voor de financiering van de AP. Als zbo heeft de AP inmiddels zelf, op basis van de financiële resultaten over eerdere boekjaren, een (maximaal gevulde) egalisatiereserve, die in de toekomst ingezet kan worden voor incidentele, onvoorziene financiële tegenvallers. Ten slotte heeft de AP per ultimo 2023 een bestemmingsfonds kunnen vormen, die aangewend kan worden voor diverse activiteiten waarvoor in 2024 kosten worden gemaakt.

2.4.5 Inkoopbeheer

In 2023 heeft de AP diverse nationale en Europese aanbestedingsprocedures doorlopen om de rechtmatigheid van inkopen te borgen. Verder is er een contract gesloten voor het gebruik van een inkoopplatform en is dienstverlening van een externe aanbestedingsjurist beschikbaar op basis van een 'strippenkaart'. Ook de capaciteit van het team Inkoop is vergroot, om te borgen dat de inkoopbehoeften in de toekomst ook op een rechtmatige en doelmatige wijze kunnen worden ingevuld.

2.4.6 Integriteit

De AP heeft ook in 2023 aandacht besteed aan integriteit op de werkvloer. Net als in voorgaande jaren vindt er periodiek overleg plaats tussen de vertrouwenspersonen, de integriteitsofficer, de directeur Bedrijfsvoering, het hoofd HR en het bestuurslid dat als hoogste leidinggevende is aangesteld in het integriteitsbeleid. Waar nodig wordt ook tussentijds overleg gepleegd. Bij het afleggen van de eed of belofte wordt het onderwerp aan de hand van mogelijke dilemma's met het bestuur besproken.

In 2022 is tijdens een periodiek overleg onder meer besproken dat het van belang is dat standaard exitgesprekken met leidinggevendenden worden gehouden wanneer een medewerker vertrekt. Niet alle leidinggevendenden bleken deze gesprekken te voeren en zij bleken handvatten nodig te hebben. In 2023 is door de afdeling HR in overleg met de vertrouwenspersonen een handreiking opgesteld om het voeren van dit soort gesprekken te faciliteren. Medewerkers kunnen in aanvulling hierop ook terecht bij de vertrouwenspersonen voor een exitgesprek.

In de voorgaande jaren hebben AP-medewerkers deelgenomen aan dilemmaworkshops met als doel om met elkaar te praten over integriteitdilemma's. Deze vorm van educatie wordt aangeboden om ervoor te zorgen dat medewerkers lastige kwesties bespreekbaar kunnen maken op de werkvloer. De rode draden uit die workshops zijn destijds geanonimiseerd gedeeld met het bestuur van de AP. Ook is in 2023, net als de jaren ervoor, algemene informatie opgehaald uit exitgesprekken. Hieruit is onder meer naar voren gekomen dat medewerkers meer transparantie wensen over de besluitvorming en het personeelsbeleid en dat er vragen zijn over de invulling van rollen en verantwoordelijkheden binnen de AP. Van integriteitskwesties die tot acties dienen te leiden, is overigens niet gebleken.

Wel is op andere wijze aandacht besteed aan integriteit: door informatie te geven aan nieuwe medewerkers en door erover te spreken tijdens personeelsgesprekken, reguliere (werk)overleggen en de

AP-talk. Diverse afdelingen hebben regelmatig integriteit als gespreksonderwerp op de agenda staan, waarbij integriteitsdilemma's worden besproken. Regelmatig worden ook vragen gesteld door medewerkers en leidinggevendenden over integriteitskwesties, met name wanneer sprake is van nevenactiviteiten en/of andere vormen van belangenverstrengeling.

2.4.7 Waardendialoog

Het bestuur van de AP is een traject gestart waarin AP'ers een waardendialoog met elkaar voeren onder leiding van twee organisatie- en toezichtdeskundigen. Medewerkers, hoofden, directeuren en het bestuur, alsook de vertrouwenspersonen en de integriteitsofficer, zijn als deelnemers betrokken bij dit traject. Periodiek wordt verslag uitgebracht over de status van de acties die daaruit voortvloeien.

Ter toelichting wordt opgemerkt dat deze waardendialogen niet zijn gestart in het kader van integriteitsbewustwording, maar dit traject hiervoor wel waardevol kan zijn. Immers als duidelijk is welke waarden er leven binnen de organisatie, wordt ook duidelijk(er) welke risico's zich kunnen voordoen op het gebied van integriteit en kan hiernaar gehandeld worden.⁴

Daarnaast is gebleken dat kwesties die eerder in het kader van de dilemmaworkshops zijn gesignaleerd ook in het kader van de waardendialogen zijn besproken.

2.5 Rapportage FG

Governance

Het team Privacy & Informatiebeveiliging bij de AP bestaat uit de Functionaris Gegevensbescherming (FG), concern privacy officer (CPO), chief information security officer (CISO) en adviseur informatiebeveiliging (AI). Het team wordt ondersteund door elf privacy officers (PO), vertegenwoordigd uit alle directies. De positie van het team is versterkt en nog bekender geworden binnen de organisatie. Taken en verantwoordelijkheden liggen vast in verschillende documenten.

De FG heeft naar (leden van) het bestuur 14 keer gerapporteerd in het kader van zowel reguliere als ad-hoc-advisering.

Contact met de FG

Burgers en medewerkers hebben in 2023 regelmatig contact gezocht met de FG. Medewerkers hadden vooral vragen over verwerking van persoonsgegevens en het inzetten van de juiste processen. Bij burgers ging het vooral om klachten van organisaties en verzoeken vanuit privacyrechten. Daarbij werd de mailbox nog wel vaak gebruikt voor e-mails die niet bestemd waren voor de FG. De aandacht bleef uitgaan naar korte doorlooptijden, klantgericht werken (eventueel doorsturen van e-mails naar de juiste afdeling) en zorgen dat burgers duidelijk werden geïnformeerd waar ze terecht konden met hun vragen, bezwaren, klachten, datalekken of tips.

⁴ Zie tevens integriteitsstandaard Centre for Organisational Integrity ([Stichting COI](#))

Privacy

In 2023 is de AP gegroeid in volwassenheid op het gebied van privacy en zijn verschillende (werk)processen/beleid geëvalueerd en geactualiseerd vanuit de in het kader van de plan-do-check-act-cyclus (PDCA-cyclus). Hierdoor is de AP verder geprofessionaliseerd.

Er is met en door het bestuur veel aandacht uitgegaan naar verschillende awareness-activiteiten. Met het bestuur is een cybersecurityoefening gedaan. Ook is er een 'mystery guest'-onderzoek gedaan. Bij de reguliere informatiesessies binnen de AP (AP-talks) wordt het onderwerp altijd geadresseerd.

De belangrijkste ontwikkeling is de aanschaf van een Privacy Information Management System (PIMS) & Informatie Security Management System (ISMS), om onder andere de PDCA-cyclus te waarborgen en op een nog meer gestructureerde wijze te kunnen voldoen aan de verantwoordingsplicht van de AVG.

2.6 Rapportage CISO

Informatiebeveiliging

Ook op het gebied van informatiebeveiliging was de implementatie van het ISMS de belangrijkste ontwikkeling. Het systeem zorgt ervoor dat de AP meer controle krijgt over de beveiliging van informatie. Met de implementatie van het systeem wordt tevens voorbereid op de NIS2-richtlijn en de nationale wetgeving die (naar verwachting) in 2024 in werking treedt, zodat aan de zorgplicht en meldplicht van de richtlijn voldaan kan gaan worden.

Beveiligingsincidenten

	2021	2022	2023
Gemelde beveiligingsincidenten	45	50	84
Beveiligingsincidenten zonder persoonsgegevens	15	20	42
Geregistreerde datalekken die niet onder de meldplicht datalekken vallen	30	26	37
Geregistreerde datalekken die onder de meldplicht datalekken vallen	0	4	5

Er zijn in 2023 84 beveiligingsincidenten geweest binnen de AP. Van deze incidenten gaat het in 42 gevallen om incidenten met persoonsgegevens, oftewel datalekken. Bij 42 incidenten zijn geen persoonsgegevens betrokken. Er is in 2023 voor 5 datalekken een melding bij de AP gedaan.

In 2023 is er veel aandacht geweest voor de meldingsbereidheid binnen de organisatie, wat de verhoging in het aantal gemelde beveiligingsincidenten kan verklaren.

2.7 Personeel en bezetting

Instroom

In 2023 is, net als in 2022, flink ingezet op de werving van nieuwe medewerkers. Dit heeft geresulteerd in 65 nieuwe indiensttredingen in 2023 (exclusief externe inhuur, exclusief stagiaires). Anderzijds zijn 27 medewerkers uitgestroomd.

Bezetting en verzuim

2023	
Bezetting (in fte)	Circa 251 fte (inclusief ca. 23 externen en ca. 6 detacheringen)
Gemiddelde leeftijd	41,4 jaar
Verdeling man/vrouw	Man: 44,2 % Vrouw: 55,8%
Gemiddeld aantal dienstjaren	4,9 jaar
In-/uitstroom medewerkers ⁵	Instroom: 65 Uitstroom: 27
Ziekteverzuim	
Verzuimpercentage	6,4%
Kort (1-7 dagen)	0,9%
Middellang (8-42 dagen)	1,7%
Lang (>42 dagen)	3,9%

De formatie van de AP is in 2023 gegroeid van 238 fte naar 260 fte. De feitelijke bezetting van de AP is in 2023 eveneens gegroeid, naar 251 fte. Hoewel dit een mooi resultaat is gezien de krapte op de arbeidsmarkt, is het aantal vacatures nog steeds zeer fors, net als het beroep dat de AP moet doen op externe inhuur. Zo is er in bepaalde juridische functies nog een tekort aan capaciteit. Het personeelstekort bedraagt eind 2023 ongeveer 37 fte. Als gevolg van deze krapte heeft de AP in 2023 mensen ingehuurd. De inzet van externe medewerkers bedroeg gemiddeld over heel 2023 circa 24 fte.

De AP heeft in 2023 veel ingezet op werving van nieuwe medewerkers. Om de instroom (verder) te bevorderen en de uitstroom gezond te houden, is er een werkgroep Arbeidsmarktaanpak om deze twee onderwerpen het hoofd te bieden. Vergeleken met 2022 zijn er in 2023 bijna twee keer zoveel medewerkers bij de AP ingestroomd. Het aantal uitstromers is ongeveer gelijk gebleven.

De gemiddelde leeftijd is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2022.

Het ziekteverzuim is in 2023 met 6,3% vrijwel gelijk gebleven aan 2022 (6,4 %). Daarmee blijft het ziekteverzuim een aandachtspunt. Net als vorig jaar maakte langdurig verzuim het grootste gedeelte van het verzuim uit. Ter vergelijking: binnen de gehele sector Openbaar bestuur en Overheidsdiensten was het gemiddelde ziekteverzuim 5,9% (over de eerste drie kwartalen van 2023).⁶

⁵ In dienst van de AP.

⁶ Bron: [StatLine - Ziekteverzuimpercentage; bedrijfstakken \(SBI 2008\) en bedrijfs grootte \(cbs.nl\)](#).

3. Activiteitenoverzicht

Niet alle inspanningen van de AP zijn te herleiden naar 'cijfers'. In 2024 gaan we werken aan een herziening van de wijze waarop wij rapporteren en waarover wij rapporteren. Naar verwachting zullen de uitkomsten van de evaluatie van de AP hiervoor de nodige aangrijpingspunten geven.

Activiteiten	2021	2022	2023	Lopende zaken
Datalekmeldingen ontvangen bij AP (een klein deel hiervan is internationaal)	24.866	21.151	25.694	649
Klachten	18.914	13.113	12.307	4.576
Bemiddeling (ontvangen)	50	53	34	29
Internationaal				
Wederzijdse bijstand	38	41	73	11
Rapporteursprojecten	3	9	10	11
Verzoeken m.b.t. Schengen- en Visuminformatiesysteem	-	55	29	1
Onderzoeken				
Nationale onderzoeken (afgerond)	22	19	4	17
Internationale onderzoeken	1	17	4	12
Grenzen en Veiligheid-onderzoek	4	5	8	3
Grenzen en Veiligheid-audits	0	1	0	0
Verkennde onderzoeken	2	3	4	4
Handhavingssdossiers				
Boetes	11	13	8	9
Last onder dwangsom	2	2	3	3
Berispingen	3	10	5	0
Nacontrole en invordering	0	3	0	3
Rechtsbescherming				
Bezwaar	186	110	115	85
(Hoger) beroep	66	47	40	57
Voorlopige voorzieningen	1	4	3	0
Procedure / interventieprocedure Hof van Justitie EU	0	1	0	1
Wetgevingsadviezen				
Adviesprojecten wetgeving	106	106	87	33
Normuitleg			3	7
Onverplichte adviezen (gevraagd en ongevraagd)			1	2
Naleving bevorderen				
Gedragscodes (inclusief accreditatie toezichthoudend orgaan en internationale gedragscodes) en richtsnoeren	5	4	3	6
Voorafgaande raadplegingen	10	4	3	2
Vergunningen en modelprotocollen	264	324	507	203
Vragen van FG's	1.309	901	670	0
Goedkeuren van instrumenten voor internationale doorgifte	7	5	10	157
Accreditatieverzoeken van certificeringsinstellingen	0	1	1	2
Overige toezichtsinterventies				
Bemiddelingsgesprekken, naleving bevorderende gesprekken, normoverdragende brieven en - gesprekken			677	
Voorlichting				
Informatieverzoeken (ontvangen)	3.000	1.842	2.278	20
Verzoeken aan AP				
Wet dwangsom en beroep	39	59	49	6
Wob-/Woo-verzoeken	23	32	54	
Inzageverzoeken	24	26	22	
Verwijderingsverzoeken	7	3	11	
Rectificatieverzoeken	1	1	0	
Woo-contactpersoon	-	23	33	
Klachten over de AP				
Klachten over de AP	46	21	110	8

Toelichting op het activiteitenoverzicht

3.1 Datalekmeldingen

Organisaties zijn op grond van de AVG en de RgR verplicht om in voorgeschreven situaties een datalek te melden bij de AP. Het totale aantal datalekmeldingen (25.694) dat de AP in 2023 ontving, is hoger dan in 2022 (+21%).

Een aantal organisaties heeft sinds een paar jaar de mogelijkheid om veelvoorkomende meldingen in bulk te melden. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn we nu in staat om de onderliggende meldingen mee te tellen. Dat geeft een beter beeld van het exacte aantal datalekmeldingen. Dit verklaart ook de stijging. Wanneer de onderliggende meldingen van bulkmeldingen niet worden meegeteld, dan is sprake van een lichte daling van het aantal ontvangen datalekmeldingen (-3,6%).

In een separate rapportage op de website van de AP zal de AP nader ingaan op de ontwikkelingen van de meldingen in de loop van de jaren.

3.2 Ontvangen klachten

Opvallend is de stijging van het aantal nationale klachten in het kader van art. 77 van de AVG en klachten in het kader van de RgR. Dit zijn klachten die gaan over iemands eigen persoonsgegevens. De AP is verplicht deze klachten in gepaste mate te onderzoeken.

We ontvingen daarentegen minder tips dan vorig jaar. Dit komt met name omdat we door een tekort aan capaciteit de openingstijden van het telefonisch spreekuur nog verder hebben moeten inperken, tot 8 uur per week. In ruim de helft van het aantal telefoongesprekken dat we voerden, was sprake van een mogelijke overtreding en hielpen we de burger door voorlichting te geven.

Afgehandelde klachten

In 2023 hebben we bijna 2.400 AVG/RgR- klachten afgehandeld. Voor het wegwerken van de achterstand van nog onbehandelde en in behandeling zijnde klachten uit 2022 hebben we externe capaciteit ingehuurd. Het merendeel van deze klachten is afgehandeld.

Door de toename van het aantal nieuwe ontvangen AVG/RgR-klachten en de beperkte capaciteit/bezetting is de werkvoorraad uit 2023 helaas weer verder opgelopen. De totale werkvoorraad bedraagt nu ongeveer 1.650 klachten, waarvan ruim 80% uit 2023. Daarnaast hebben we nog ruim 500 klachten in behandeling.

Tips zijn waardevol voor de AP. Alle tips die we in 2022 of nog eerder ontvingen en die nog niet in behandeling waren genomen, zijn gescand op ernst. Ernstige tips namen we in behandeling. De overige tips die vóór 2023 zijn ingediend, sloten we af zonder deze te behandelen. De AP nam dit besluit door een tekort aan capaciteit.

3.3 Handhavingsdossiers

In 2023 is het aantal handhavingsbesluiten uitgekomen op 16. Dat is onderverdeeld in 8 boetebesluiten, 3 besluiten waarin lasten onder dwangsom zijn opgelegd en 5 berispingen. Het totale boetebedrag bedroeg € 243.160.000. Omdat organisaties zich dikwijls met juridische middelen verzetten tegen de openbaarmaking van het aan hen opgelegde sanctiebesluit, kan de AP die besluiten nog niet openbaren zolang de openbaarmakingsprocedure nog niet is afgerond.

3.4 Rechtsbescherming

Bezwaar

In 2023 heeft de AP 129 bezwaarschriften ontvangen (in 2022: 123). De uitstroom van zaken was 115, nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (110 zaken). In 4 zaken is het bezwaar toegewezen (3%) en heeft de AP een berisping opgelegd wanneer de overtreding incidenteel bleek en ook definitief was beëindigd. In 76% van de zaken is het bezwaar afgewezen. Dat betekent dat het primaire besluit – met eventuele aanvulling of aanpassing van de motivering – in stand is gebleven. In 19% van de zaken heeft de bezwaarmaker de zaak ingetrokken na een nadere toelichting door de AP. In 1 geval (1%) heeft de AP ingestemd met rechtstreeks beroep. In ca. 11% van de gevallen is beroep ingediend naar aanleiding van de beslissing op bezwaar.⁷

Focusgebieden

In 19% van de gevallen zag de AVG-klacht op het focusgebied 'digitale overheid'. Denk hierbij aan digitaal berichtenverkeer met de overheid of tussen verschillende overheden. In 9% van de gevallen meenden de klagers dat mogelijk sprake was van ongewenste datahandel door o.a. energie-, telecom of (social)mediabedrijven of webshops naar aanleiding van onder meer websitebezoek. In 5% van de dossiers was sprake van een kwestie binnen het veiligheidsdomein, waarbij met name sprake was van inzage- en verwijderingsverzoeken.

Overige gebieden en sectoren

In 28% van de gevallen is een bezwaarschrift ingediend in een zaak die ziet op de (semi-)overheid. De volgende sectoren zijn ook sterk vertegenwoordigd: de zorgsector (15%), horeca, toerisme en detailhandel incl. wonen (8%), telecom, internet en technologie en media (10%). In mindere mate zijn zaken ontvangen over camerakwesties private sector (7%), de energiesector (6%), de financiële sector (5%), politie en justitie (5%), arbeid en sociale zekerheid (3%), juridische dienstverlening (3%), jeugdzorg/tbs-klinieken (3%) en de onderwijssector (3%). De overige zaken zijn versnipperd in uiteenlopende sectoren (4%).

Beroep

Bijlage 2 bevat een overzicht van de gepubliceerde uitspraken in 2023. Het aantal afgeronde zaken in 2023 (43) is in vergelijking met 2022 iets lager (47). De instroom van het aantal nieuwe beroepszaken en hoger beroepszaken in 2023 (48) is iets hoger dan het aantal afgeronde zaken. Het gros van de zaken die tot een rechterlijke procedure leiden betreft klachten van betrokkenen. Om die reden kan geen categorisering in sectoren of focusgebieden worden gegeven.

⁷ De afdeling Beroep ontvangt niet alleen beroepszaken naar aanleiding van beslissingen op bezwaar. Zie daarom de toelichting bij de beroepszaken voor de totale instroom aan zaken bij de afdeling Beroep. Het definitieve aantal beroepsprocedures naar aanleiding van een beslissing op bezwaar is pas bekend wanneer de beroepstermijn is verstreken. Voor 15 zaken was deze termijn op 1 januari 2024 nog niet verstreken.

In 2023 is in twee boetezaken uitspraak gedaan. In beide zaken heeft de rechtbank de overtreding bevestigd. In de ene boetezaak (Stichting BKR) is de boete door de rechtbank op een lager bedrag vastgesteld. In de andere boetezaak (DPG) heeft de rechtbank geoordeeld dat de AP niet tot oplegging van een boete had mogen komen. De AP heeft tegen dit onderdeel van de uitspraak hoger beroep ingesteld. Van de overige zaken is in 93% van de gevallen de beslissing van de AP inhoudelijk in stand gebleven.

Terugkerend onderwerp in een aantal zaken is dat de AP niet de middelen en de menskracht heeft om in elke zaak een diepgaand onderzoek te doen. Daarom maakt de AP keuzes in welke zaak de AP efficiënt en effectief kan zijn.

Wetgevingsadvisering en normuitleg

De AP handelde in 2023 in totaal 88 dossiers af, tegen 106 in 2022. Dit verschil wordt deels verklaard door overheveling van de categorie 'Wpg-besluiten ter kennisneming' naar een andere directie. Mogelijk heeft de demissionaire status van het kabinet daarnaast geleid tot een kleinere instroom en/of tot een geringer aantal gevallen waarin behoefte was aan een informele voorfase, voorafgaand aan de formele adviesaanvraag. Ook werden meer dossiers geclassificeerd als 'Z' (zwaar) dan het jaar ervoor (19).

Van de 86 uitgebrachte adviezen (in 2 gevallen werd geen advies uitgebracht) werd in 39 gevallen 'blanco' geadviseerd (in 2022: 33). In 24 gevallen was sprake van 'zodanig ernstige bezwaren' dat de AP aanpassingen noodzakelijk achtte om door te mogen gaan het wetsvoorstel (in 2022: 21). Ongevraagd advies werd in 2023 om capaciteitsredenen slechts eenmaal uitgebracht. De meeste adviezen gingen in 2023 over wetgeving van het ministerie van J&V (20 adviezen, in 2022 was dat 13). Daarna komen de ministeries van SZW (13, daarvoor 23) en VWS (12 tegen 14 in 2022).

Om capaciteitsredenen is in 2023 maar beperkt aan normuitleg gedaan.

3.5 Overige toezichtsinterventies

De AP kan verschillende soorten interventies inzetten om ervoor te zorgen dat organisaties de wet naleven. De AP kan bijvoorbeeld een gesprek voeren met de directie van een organisatie. Of kan een brief sturen waarin duidelijk wordt uitgelegd aan welke normen een organisatie moet voldoen. Bij brief kan een organisatie ook gevraagd worden om periodiek te rapporteren over de noodzakelijke verbeteringen op een bepaald thema. Dergelijke interventies zet de AP in naast het doen van onderzoek.

Daarnaast vinden periodieke gesprekken plaats met brancheorganisaties en andere (groepen van) verwerkingsverantwoordelijken, om zicht te houden op ontwikkelingen binnen het toezichtveld van de AP en om proactief zichtbaar te zijn als toezichthouder. Ook dit draagt bij aan de effectiviteit van het toezicht van de AP.

3.6 Klachten over de AP

Waar klagers terecht klagen, neemt de AP dat ook ter harte. De AP ziet echter ook een verharding ontstaan bij burgers, die meestal al geschillen hebben met andere organisaties en via de AVG en de RgR proberen hun gelijk te halen. In die gevallen wordt de bescherming van persoonsgegevens aangewend, terwijl er andere problematiek speelt tussen partijen (arbeidsgeschil, echtscheidingen, faillissementen, personen die buiten de maatschappij zijn komen te staan, algemene ontevredenheid over overheidsorganisaties).

De AP heeft in 2023 de nodige stappen gezet om de klachtafhandelingsprocedure en de bijbehorende bezwaarprocedure verder in te richten. Daarbij wordt ruimte geboden voor eventuele emoties of frustratie die burgers willen uiten.

Wel valt het de AP op dat een aantal klachten afkomstig is van mensen die gewend zijn om veel te klagen, zowel bij de AP als bij andere organisaties. Ook als de AP zich genoeg heeft ingezet om deze klachten te behandelen. Daarbij vertonen deze klagers ook ongewenst gedrag in de omgang met AP-medewerkers en door 'gestapeld' AVG-klachten, RgR-klachten, Woo-verzoeken en Awb-klachten in te dienen. De AP heeft een werkgroep ingesteld die onder meer gaat bekijken welke (preventieve) interventies hierop een passende reactie zijn.

Ondertekening

's-Gravenhage, 15 maart 2024

Naam

Handtekening

mr. A. Wolfsen
Voorzitter

ir. M.J. Verdier
Vicevoorzitter

drs. C.E. Mur
Bestuurslid

Balans per 31 december 2023

(Na voorstel resultaatbestemming)

34/61

Passiva

(Na voorstel resultaatbestemming)		31 dec 2023		31 dec 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR
Eigen vermogen				
Egalisatiereserve	1.818.050		1.384.477	
Bestemmingsfondsen	950.000		1.024.370	
		2.768.050		2.408.847
Voorzieningen		605.805		393.332
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	972.312		257.783	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	17.627		-	
Overlopende passiva	3.334.475		2.559.073	
		4.324.414		2.816.856
Totaal		7.698.269		5.619.035

Staat van baten en lasten over 2023

	Begroting 2023	2023	2022
	EUR	EUR	EUR
Bijdrage Ministerie Justitie en Veiligheid	34.853.000	36.287.549	29.020.000
Bijdrage overige departementen	122.300	145.395	-
Overige opbrengsten	244.100	1.026.488	220.127
Som der exploitatiebaten	35.219.400	37.459.432	29.240.127
Personeelskosten			
Lonen en salarissen	-	16.534.818	13.340.281
Sociale lasten	-	2.009.234	1.554.937
Pensioenlasten	-	2.435.345	2.263.679
Totaal personeelskosten			17.158.897
	22.223.260	20.979.397	
Overige personeelskosten (inclusief inhuur extern personeel)	3.910.324	6.224.068	5.260.787
Materiële kosten			
Apparaat ICT	4.567.592	5.181.382	3.992.859
Bijdragen aan SSO's	1.482.462	1.496.997	876.889
Overige materiële kosten	2.833.550	3.133.151	2.691.320
Som der apparaatskosten	35.017.188	37.014.995	29.980.752
Gerechtskosten	-	-	-
Afschrijvingen en waardeverminderingen			
Afschrijvingen materiële vaste activa	60.000	85.234	99.001
Som der exploitatielasten	35.077.188	37.100.229	30.079.753
Exploitatieresultaat	142.212	359.203	-839.626

	Begroting 2023 EUR	2023 EUR	2022 EUR
Totaal exploitatiebaten	35.219.400	37.459.432	29.240.127
Totaal exploitatielasten	35.077.188	37.100.229	30.079.753
Exploitatieresultaat	142.212	359.203	-839.626
Resultaatbestemming			
Egalisatiereserve	-	433.573	70.803
Bestemmingsfonds 2021	-	-	-1.934.800
Bestemmingsfonds 2022	-	-857.788	857.788
Bestemmingsfonds 2022 DCA	-	-166.582	166.582
Bestemmingsfonds 2023	-	950.000	-
Bestemd resultaat	-	359.203	-839.626

Kasstroomoverzicht over 2023

Indirecte methode	2023	2022
	EUR	EUR
Bedrijfsresultaat	359.203	-839.626
Aanpassing voor afschrijvingen	85.234	99.001
Mutatie van voorzieningen	212.473	- 49.040
Mutatie van debiteuren	-68.496	-
Mutatie van overige vorderingen	-8.625	-
Mutatie van crediteuren	714.529	186.637
Mutatie van overige kortlopende schulden (excl. schulden kredietinstellingen)	793.029	1.096.150
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.087.347	493.122
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.087.347	493.122
Mutatie in liquide middelen	2.087.347	493.122

4.1 Algemene toelichting

Belangrijkste activiteiten

De bescherming van je persoonsgegevens is een grondrecht van iedere Nederlander. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP), statutair gevestigd te 's-Gravenhage, is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die de bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt. De AP maakt onderdeel uit van een Europees samenwerkingsverband van privacytoezichthouders. Het toezichtveld van de AP is omvangrijk: internationale en nationale bedrijven en organisaties, de gehele overheid, inclusief politie en justitie, en ook verenigingen, scholen, stichtingen en individuele burgers.

Locatie feitelijke activiteiten

De AP is feitelijk gevestigd op de Hoge Nieuwstraat, 2514 EL in Den Haag en ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 73709131.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van AP zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen, opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Algemene grondslagen

In de Kaderwet ZBO staat dat de jaarrekening zo veel als mogelijk moet worden opgesteld met inachtneming van de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De noodzaak af te wijken ontbreekt, zodat de jaarrekening feitelijk overeenkomstig Titel 9 Boek 2 van het BW is opgesteld.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de AP zich gehouden aan de WNT en deze als normenkader gehanteerd bij het opmaken van deze jaarrekening.

De jaarrekening van AP per 31 december 2023 is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen voor waardering activa en passiva

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Algemene grondslagen bepaling resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De staat van baten en lasten 2023 geeft inzicht in het gerealiseerde en het begrote resultaat 2023. In de staat van baten en lasten wordt een vergelijking gemaakt tussen realisatie en de door het bestuur vastgestelde begroting. Voor de vergelijking tussen realisatie en begroting is gekozen vanwege het karakter van de jaarrekening. Die is vooral gericht op het afleggen van verantwoording, waarbij de jaarresultaten worden vergeleken met de vastgestelde begroting.

Pensioenregelingen

De AP neemt deel aan een pensioenregeling bij het ABP die gekwalificeerd wordt als een toegezegde bijdrageregeling. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting op de balans opgenomen. Als betaalde premies verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen ter hoogte van de verwachte terugbetaling van het fonds.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen voor het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

De dekkinggraad van het ABP bedroeg in december 2023 110,5% (december 2022 110,9%).

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Als instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, dan maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Een financieel actief of een financiële verplichting wordt in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen voor dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle, of nagenoeg alle, rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Grondslagen voor waardering activa

Materiële vaste activa

De overige materiële vaste activa betreffen ICT-hardware. Activa zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgingprijs, onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte

economische levensduur of gebruiksperiode, en van bijzondere waardeverminderingen. Hardware wordt afgeschreven in 4 of 5 jaar, afhankelijk van het type hardware dat het betreft.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde inclusief transactiekosten indien materieel. De vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs wijkt niet materieel af van de nominale waarde van de vorderingen, onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De AP heeft een rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Binnen het kader van het schatkistbankieren beheert dit ministerie eventuele tegoeden. Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor waardering passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De voorzieningen wachtgelden en PAS-regeling worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

De voorziening jubileumuitkeringen wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van alle toekomstige verplichtingen die voortkomen uit het verstrekken van uitkering ambtsjubileum na het bereiken van 12,5, 25 en 40 dienstjaren (conform CAO Rijk). De hierbij gehanteerde disconteringsvoet is gebaseerd op de lange rente Nederland zoals deze door het Centraal Planbureau wordt gepubliceerd.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve rentemethode. De geamortiseerde kostprijs is het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Winst of verlies worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen zodra de verplichtingen niet langer op de balans worden opgenomen, alsmede via het amortisatieproces.

Grondslagen voor baten en lasten

Baten

Als opbrengsten worden de bedragen verwerkt die de rechtspersoon voor eigen rekening ontvangt. Bedragen die de rechtspersoon voor derden ontvangt, worden niet als opbrengsten verwerkt.

Personeelskosten

De beloningen van het personeel worden als last in de exploitatierekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de entiteit.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste of ten gunste van de exploitatierekening gebracht.

Betaling van een beloning, zonder opbouw van rechten, wordt verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd.

De verplichting op het gebied van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Materiële kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Grondslagen voor kasstroomoverzicht

Algemene grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de indirecte methode opgesteld. Dit houdt voor de weergave van de kasstromen in dat het gerapporteerde resultaat over het boekjaar wordt aangepast voor posten die geen betrekking hebben op ontvangsten en uitgaven in het boekjaar en mutaties in financieringen, voorzieningen en werkkapitaal.

4.2 Toelichting op balans

Materiële vaste activa

	31 dec 2023	31 dec 2022
	EUR	EUR
Andere vaste bedrijfsmiddelen	6.473	91.707
Totaal	6.473	91.707

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de materiële vaste activa gedurende het boekjaar weer:

	Andere vaste bedrijfs- middelen
	EUR
Boekwaarde 1 januari 2023	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	786.663
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-694.956
	<u>91.707</u>
Mutaties 2023	
Investerings	-
Desinvestering aanschaffingswaarde	-
Afschrijvingen	-85.234
Desinvestering cumulatieve afschrijvingen	-
	<u>-85.234</u>
Boekwaarde 31 december 2023	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	786.663
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-780.190
	<u>6.473</u>
Afschrijvingspercentage van	20,0
Afschrijvingspercentage tot	25,0

Toelichting

De materiële vaste activa zijn alle ICT-gerelateerd en betreffen in het bijzonder investeringen in netwerkvoorzieningen als servers en firewalls. Na de investering van de ICT-de voorzieningen bij Justitiële ICT Organisatie (JIO) per 1 maart 2024 wordt een deel van de aanwezige activa niet meer gebruikt. Als gevolg hiervan heeft een inhaalafschrijving plaatsgevonden voor een bedrag van € 27.000.

Vorderingen

	31 dec 2023	31 dec 2022
	EUR	EUR
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	641.847	737.630
Overige vorderingen	120.167	15.759
	<u>762.014</u>	<u>753.389</u>
Totaal	<u><u>762.014</u></u>	<u><u>753.389</u></u>

Toelichting

Overlopende activa

De post 'Vooruitbetaalde kosten' heeft betrekking op in 2023 betaalde bedragen die in 2024, of later, tot kosten leiden, bijvoorbeeld in geval van licenties, abonnementen en onderhoudscontracten. De post 'Overige vorderingen' betreft met name de te ontvangen rente over het 4^e kwartaal.

Liquide middelen

	31 dec 2023	31 dec 2022
	EUR	EUR
Banktegoeden		
Rekening-courant ministerie van Financiën	6.861.286	4.773.989
	<u>6.861.286</u>	<u>4.773.989</u>
Totaal	<u><u>6.861.286</u></u>	<u><u>4.773.989</u></u>

Toelichting

Deze post betreft de rekening die in het kader van het geïntegreerd middelenbeheer wordt aangehouden bij het ministerie van Financiën en die in het betalingsverkeer van de AP fungeert als 'paraplurekening' van twee bij de ING aangehouden betaalrekeningen. Met het ministerie van Financiën is een debet-limiet van 1 miljoen euro overeengekomen.

Eigen vermogen

	31 dec 2023	31 dec 2022
	EUR	EUR
Egalisatiereserve	1.818.050	1.384.477
Bestemmingsfondsen	950.000	1.024.370
Totaal	2.768.050	2.408.847

Toelichting

Egalisatiereserve

De omvang van de egalisatiereserve bedraagt minimaal -5% en maximaal 5% van de bijdrage van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) in het betreffende boekjaar. Negatieve of positieve overschrijdingen worden daarbij verrekend met het ministerie van JenV. In het geval de egalisatiereserve langer dan twee jaar achtereen negatief is, wordt de rekening-courant verhouding met het ministerie van JenV herijkt.

Bestemmingsfondsen

De ultimo 2022 gevormde bestemmingsfondsen zijn gedurende het boekjaar en binnen de daaraan gestelde voorwaarden volledig aangewend.

Met instemming van het ministerie van JenV is een deel van de overschrijding van de toegestane, maximale omvang van de egalisatiereserve per ultimo 2023 toegevoegd aan een (nieuw) bestemmingsfonds ultimo 2023. Aan dit afgezonderde vermogensbestanddeel is een beperktere bestedingsvrijheid gegeven dan gezien de doelstelling van de AP zou zijn toegestaan. Aan de aanwending daarvan zijn door het ministerie van JenV nadere voorwaarden verbonden in die zin, dat de aanwending beperkt is tot de kosten vanwege vertraging in het besteden van de in 2023 beschikbaar gestelde implementatiemiddelen voor POK/WAU, de arbeidsmarktcampagne en het project waarbinnen de investering van de ICT-voorzieningen van de AP plaatsvindt naar JIO vanwege de in 2023 opgelopen vertraging. De omvang van het bestemmingsfonds bedraagt € 950.000.

Egalisatiereserve	2023	2022
	EUR	EUR
Stand 1 januari	1.384.477	1.313.676
Uit resultaatverdeling	433.573	70.801
	1.818.050	1.384.477
Stand 31 december	1.818.050	1.384.477

Bestemmingsfonds 2022

	2023	2022
	EUR	EUR
Stand 1 januari	857.788	-
Uit resultaatsverdeling	-857.788	857.788
Stand 31 december	-	857.788

Bestemmingsfonds DCA 2022

	2023	2022
	EUR	EUR
Stand 1 januari	166.582	-
Uit resultaatsverdeling	-166.582	166.582
Stand 31 december	-	166.582

Bestemmingsfonds 2023

	2023	2022
	EUR	EUR
Stand 1 januari	-	-
Uit resultaatsverdeling 2023	950.000	-
Stand 31 december	950.000	-

Voorzieningen

	31 dec 2023	31 dec 2022
	EUR	EUR
Voorziening wachtgelden	60.246	103.547
Voorziening jubileumuitkeringen	136.638	103.690
Voorziening PAS-regeling	408.921	186.096
Totaal	605.805	393.332

Toelichting

De looptijd van de voorzieningen is overwegend langlopend.

Voorziening wachtgelden

Het verloop van de post is als volgt:

Voorziening wachtgelden	2023	2022
	EUR	EUR
Stand 1 januari	103.547	116.227
Dotatie voorziening	18.373	82.146
Uitkeringen boekjaar	-61.674	-94.827
Stand 31 december	60.246	103.547

De voorziening voor wachtgeld betreft wachtgeldverplichtingen die doorlopen tot in 2025 en betrekking hebben op één voormalige medewerker.

Voorziening jubileumuitkeringen

Het verloop van de post is als volgt:

Voorziening jubileumuitkeringen	2023	2022
	EUR	EUR
Stand 1 januari	103.690	119.739
Dotatie voorziening	67.058	-
Uitkeringen boekjaar	-34.110	-16.050
Stand 31 december	136.638	103.690

Voorziening PAS-regeling

Het verloop van de post is als volgt:

Voorziening PAS-regeling	2023	2022
	EUR	EUR
Stand 1 januari	186.096	206.406
Dotatie voorziening	263.958	22.983
Uitkeringen boekjaar	-41.133	-43.293
Stand 31 december	408.921	186.096

De voorziening PAS-regeling betreft de kosten vanwege het gebruikmaken van de PAS-regeling door 6 medewerkers en 2 medewerkers die in het kader van de PAS-afbouwregeling hebben aangegeven in de toekomst gebruik te willen maken van de regeling.

Kortlopende schulden

	31 dec 2023	31 dec 2022
	EUR	EUR
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	972.312	257.783
Overige verbonden partijen	-	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen BTW, loonheffing- en premieschulden	17.627	-
Overlopende passiva		
Nog te betalen individueel keuze budget	99.847	60.041
Terugbetaling bijdrage ministerie van Justitie en Veiligheid	73.451	-
Reservering vakantiedagen	2.074.458	1.725.672
Nog te ontvangen facturen	1.086.719	773.360
	<u>3.334.475</u>	<u>2.559.073</u>
Totaal	<u><u>4.324.414</u></u>	<u><u>2.816.856</u></u>

Overige niet in de balans opgenomen verplichtingen

De AP kent de volgende niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

Onderwerp	< 1 jaar	1 - 5 jaar	totaal
	EUR	EUR	EUR
Huisvesting- en servicekosten	2.759.500	-	2.759.500
Automatiseringskosten	3.371.945	1.368.294	4.740.239
Inhuurkosten	3.015.354	-	3.015.354
Organisatiekosten	1.171.737	21.250	1.192.987
Totaal niet in de balans opgenomen verplichtingen	<u><u>10.318.536</u></u>	<u><u>1.389.544</u></u>	<u><u>11.708.080</u></u>

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De primaire financiële instrumenten dienen ter financiering van de operationele activiteiten, of vloeien direct uit deze activiteiten voort.

De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten zijn het kredietrisico en het liquiditeitsrisico.

Kredietrisico

Er zijn richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke financiële instelling en debiteur te beperken. Bovendien bewaakt de AP voortdurend haar vorderingen en hanteert een strikte aanmaningsprocedure. Door deze maatregelen is het kredietrisico minimaal.

Liquiditeitsrisico

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst.

4.3 Toelichting op staat van baten en lasten

Baten

	2023	2022
	EUR	EUR
Bijdrage ministerie Justitie en Veiligheid	36.287.549	29.020.000
Overige opbrengsten		
Bijdrage ministerie van Economische zaken en Klimaat inzake DSA	145.395	-
Overige opbrengsten	1.026.488	220.127
	1.171.883	220.127
Som der bedrijfsopbrengsten	37.459.432	29.240.127
Brutomarge (brutobedrijfsresultaat)	37.459.432	29.240.127

Baten

De door het ministerie van Justitie en Veiligheid initieel toegekende bijdrage 2023 is gedurende het uitvoeringsjaar verhoogd met € 1.883.000 voor loon- en prijsbijstelling, € 2.000.000 generiek aan te wenden middelen vanuit het Regeerakkoord, € 650.000 eveneens vanuit het Regeerakkoord voor de start per 1 januari 2023 van de 'algoritmetoezichthouder' / Directie Coördinatie Algoritmes, tot in totaal € 36.287.549. Als gevolg van het bereiken van de maximale egalisatiereserve dient € 73.451 aan het ministerie van JenV te worden terugbetaald. Dit bedrag is in mindering gebracht op de toegezegde bijdrage.

Overige opbrengsten

De post 'Overige opbrengsten' bestaat onder andere uit rentebaten (€ 353.598), teruggave te veel afgedragen WHK-premie over 2020 en 2021 (€ 189.333), uitkeringen UWV (€ 220.996) en opbrengsten van de FG-dag (€ 94.800).

Personeelskosten

	2023	2022
	EUR	EUR
Lonen en salarissen	16.534.818	13.340.281
Sociale lasten	2.009.234	1.554.937
Pensioenlasten	2.435.345	2.263.679
Overige personeelskosten (inclusief inhuur extern personeel)	6.224.068	5.260.787
Totaal	27.203.465	22.419.684

Een groter deel van de taken dan reeds met de begroting was voorzien, moest worden opgevangen met relatief dure externe capaciteit.

De gemiddelde personele bezetting in 2023 was 207,9 fte.

Toelichting op personeelskosten

	2023	2022
	EUR	EUR
Inhuur extern personeel		
Honoraria niet-ambtenaren	9.665	1.990
Inhuur personeel op formatieplaatsen	3.570.418	3.343.343
Inhuur personeel boven formatieplaatsen	76.843	266.145
Interim functievervulling / detachering	840.081	268.632
	4.497.007	3.880.109
Overige personeelskosten		
Reis- en verblijfkosten	341.516	168.865
Kosten WKR	213.909	129.639
Kosten opleiding	434.288	311.801
Werving & selectie	19.389	13.167
Overige personeelskosten	717.959	757.206
	1.727.061	1.380.678

De reiskosten betreffen het woon-werkverkeer en binnenlandse dienstreizen. De post 'overige personeelskosten' is inclusief een toename van € 348.786 vanwege niet-opgenomen verlofdagen en de dotatie aan de voorzieningen.

Afschrijvingen en waardeverminderingen

	2023	2022
	EUR	EUR
Afschrijving op materiële vaste activa	85.234	99.001
Totaal	85.234	99.001

Materiële kosten

	2023	2022
Apparaat ICT		
Onderhoud software	2.639.406	2.420.489
Onderhoud hardware	65.705	35.481
Inhuur personeel	2.476.053	1.524.060
Overige automatiseringskosten	218	12.829
	5.181.382	3.992.859
Bijdragen aan SSO's	1.496.997	876.889
Overige materiële kosten		
Huisvestingskosten	1.858.351	1.415.208
Kantoorkosten	244.240	148.639
Reis- en verblijfkosten buitenland	79.719	47.654
Kosten voorlichting	89.618	102.047
Advieskosten	592.551	597.988
Algemene kosten	234.506	355.683
Overige algemene kosten	34.166	24.101
	3.133.151	2.691.320
Totaal	9.811.530	7.561.068

Toelichting

Apparaat ICT

De gerealiseerde ICT-kosten zijn aanzienlijk hoger dan begroot. De hogere kosten worden veroorzaakt door de vertraagde projectkosten vanwege de investering van de ICT-voorzieningen, hoger dan begrote kosten vanwege de overgang naar het nieuwe zaakstelsel en de bouw van een nieuwe website.

Bijdragen aan SSO's

De bijdragen aan SSO's betreffen met name de dienstverlening door FMH Haaglanden en P-Direkt. De begrote en gerealiseerde kosten vanwege de dienstverlening door JIO zijn opgenomen onder de post 'Apparaat ICT', aangezien de overgang naar JIO in 2023 nog niet is gerealiseerd.

Overige materiële kosten

De AP heeft een overeenkomst met het Rijksvastgoed bedrijf voor de huur van het pand. De huisvestingskosten waren hoger dan begroot. De hogere kosten worden veroorzaakt door o.a. afrekeningen van de servicekosten over 2022 en 2023.

Daarentegen zijn de gerealiseerde materiele uitgaven voor POK/WAU lager dan begroot. Deze uitgaven worden in 2024 verwacht en hiervoor is dan ook een bestemmingsfonds gevormd.

De advieskosten zijn hoger dan begroot door het inschakelen van een adviesbureau voor ondersteuning op het gebied van beleidsonderzoek.

4.4 WNT

WNT-verantwoording 2023 Autoriteit Persoonsgegevens

De WNT is van toepassing op de AP. Het voor de AP toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (2022 € 216.000) bij een fulltime dienstverband. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Definitie: Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bezoldiging	2023	2022
	EUR	EUR
Bezoldiging van bestuurders	495.725	478.423
Totaal	495.725	478.423

Bedragen x EUR 1

Gegevens 2023

De heer A. Wolfsen

Mevrouw M.J. Verdier

Mevrouw C.E. Mur

Functiegegevens

Voorzitter

Vicevoorzitter

Bestuurslid

Aanvang en einde functievervulling in 2022

01/01 - 31/12

01/01 - 31/12

01/01 - 31/12

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)

0,83

0,83

1,00

Dienstbetrekking?

ja

ja

ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

142.836

133.886

159.023

Beloningen betaalbaar op termijn

18.769

18.732

22.479

Subtotaal

161.605

152.618

181.502

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

185.833

185.833

223.000

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet
terugontvangen bedrag

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

Bezoldiging

161.605

152.618

181.502

Het bedrag van de overschrijding en de reden

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

Toelichting op de vordering wegens

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

onverschuldigde betaling

Gegevens 2022

De heer A. Wolfsen

Mevrouw M.J. Verdier

Mevrouw C.E. Mur

Functiegegevens

Voorzitter

Vicevoorzitter

Bestuurslid

Aanvang en einde functievervulling in 2022

01/01 - 31/12

01/01 - 31/12

01/01 - 31/12

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)

0,83

0,83

1,00

Dienstbetrekking?

ja

ja

ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

136.836

128.187

152.391

Beloningen betaalbaar op termijn

19.266

18.974

22.769

Subtotaal

156.102

147.161

175.160

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

179.280

179.280

216.000

Bezoldiging

156.102

147.161

175.160

Accountantskosten

De ten laste van het boekjaar kosten van de externe accountant, de accountantsorganisatie en het gehele netwerk waartoe deze accountantsorganisatie behoort, zijn voor de AP hieronder weergegeven.

Bedragen x EUR 1 (incl. BTW)	2023		
	Ernst & Young Accountants LLP	Overig EY	Totaal
Onderzoek van de jaarrekening	126.142	-	126.142
Andere controle-opdrachten	-	-	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controlediensten	18.150	-	18.150
Totaal	144.292	-	144.292

Bedragen x EUR 1 (incl. BTW)	2022		
	Ernst & Young Accountants LLP	Overig EY	Totaal
Onderzoek van de jaarrekening	124.025	-	124.025
Andere controle-opdrachten	-	-	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controle diensten	12.100	-	12.100
Totaal	136.125	-	136.125

Bovenstaande honoraria voor onderzoek van de jaarrekening zijn gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2023, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende 2023 zijn verricht. De andere niet-controledienst ziet toe op het rapport van feitelijke bevindingen dat in het Controleprotocol AP is opgenomen. De vergelijkende cijfers zijn aangepast en worden nu incl. btw gepresenteerd.

Accountantscontrole

Voor de verklaring van de controlerend accountant wordt verwezen naar de bijgevoegde verklaring.

Ondertekening

's-Gravenhage, ... maart 2024

Naam

Handtekening

mr. A. Wolfsen
Voorzitter

ir. M.J. Verdier
Vicevoorzitter

drs. C.E. Mur
Bestuurslid

Bijlage 1: Wetgevingsadviezen 2023

Deze bijlage bevat een overzicht van de vastgestelde wetgevingsadviezen in 2023. De AP stelde 86 adviezen vast.

Niet alle dossiers leiden tot vaststelling van een advies. Bijvoorbeeld als de AP niet bevoegd blijkt of als een voornemen niet wordt doorgezet. In 2023 deed zich dat 2 keer voor, tegen 18 keer in 2022. Het verschil wordt deels verklaard door de categorie besluiten die de AP op grond van de Wet politiegegevens 'ter kennisneming' ontvangt, doorgaans goed voor een klein tental. Deze categorie wordt sinds vorig jaar niet meer aangemerkt als wetgevingsadvies en staat daarom niet meer in dit overzicht.

In een aantal gevallen taxeerde de AP dat aannemelijk is dat de betrokken wetgeving de AP zal nopen tot (evt. beperkte) extra inzet, die nog niet is verdisconteerd in de financiering van de AP. Om die reden wordt dan afschrift van het advies gezonden aan de minister voor Rechtsbescherming als daarvoor verantwoordelijke minister.

Titel	Datum
1. Versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs	10-01-2023
2. Wet cameratoezicht douane	10-01-2023
3. Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne	17-01-2023
4. Wet actualisering lichaamsmateriaalwetgeving	17-01-2023
5. Regeling betaalbaarstelling schadeloosstelling onteigening SNS	24-01-2023
6. Wijziging Penitentiaire beginselenwet	24-01-2023
7. Wijzigingen Subsidieregeling STAP-budget en BRO	26-01-2023
8. Aanvullende thema's evaluatie en wetwijziging UAVG	26-01-2023
9. Tijdelijke regeling testen technisch hulpmiddel voor tolheffing	31-01-2023
10. Rijkswet procedures koninklijke onderscheidingen	06-02-2023
11. Wijziging Besluit BRP en Besluit BSN	07-02-2023
12. Wet bemanning zeeschepen	07-02-2023
13. Aanvullend advies wijziging Wet hersteloperatie toeslagen	09-02-2023
14. Wet integere bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders	14-02-2023
15. TEK-regeling	14-02-2023
16. Wijziging Wet NRM	16-02-2023
17. Amendement Omtzigt UHP KOT	02-03-2023
18. Regeling veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames	11-03-2023
19. Wet regels gewezen bewindspersonen	14-03-2023
20. Wet op de Nederlandse identiteitskaart	14-03-2023
21. Wijziging Paspoortwet (ontvlechting identiteitskaart)	14-03-2023
22. Wet verantwoord en duurzaam internationaal ondernemen	14-03-2023
23. Uitvoeringsovereenkomst art. 15 Benelux-politieverdrag	21-03-2023
24. Uitvoeringsovereenkomst art. 16 Benelux-politieverdrag	21-03-2023
25. Tijdelijke subsidieregeling tegemoetkoming blokaansluitingen	24-03-2023
26. Wijziging ministeriële regeling afsluitbeleid kleinverbruikers	28-03-2023

27. Wijziging Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden	29-03-2023
28. Wijziging Sanctieregeling Iran 2012	11-04-2023
29. Regeling re-integratievisie en enkele andere wijzigingen	20-04-2023
30. Tijdelijk besluit eenmalig bedrag ouderen van Surinaamse herkomst	20-04-2023
31. Reparatiewet OCW 20##	25-04-2023
32. Wijziging Rijkswet op het Nederlanderschap	08-05-2023
33. Alcoholmeter	08-05-2023
34. Wijziging Besluit elektronische gegevensuitwisseling in de zorg	22-05-2023
35. Besluit experiment dataminimalisatie BRP	23-05-2023
36. Wet gemeentelijk toezicht seksbedrijven	23-05-2023
37. Nota van wijziging Wet regulering sekswerk	23-05-2023
38. Wijziging Besluit Jeugdwet (gesloten jeugdhulp)	06-06-2023
39. Terugdringen verzuim scholieren	06-06-2023
40. Besluit toezicht gelijke kansen werving en selectie	20-06-2023
41. Wijziging Paspoortuitvoeringsregeling (identiteitskaarten gedetineerden)	20-06-2023
42. Wijziging Vuurwerkbesluit (pyro-pass)	26-06-2023
43. Energietoeslag studenten	29-06-2023
44. Besluit Digitaal opkopersregister en Digitaal opkopersloket	29-06-2023
45. Regeling Bibob-formulieren 2023	11-07-2023
46. Meldplicht arbeidsongevallen en vergewisplichten uitleners	11-07-2023
47. Wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en het WvS	11-07-2023
48. Verstrekken energielabel via MijnOverheid	11-07-2023
49. Toelichting standpunten Wet plan van aanpak witwassen	14-07-2023
50. Wijziging Besluit SUWI en Besluit regels hoofdverblijf in dezelfde woning AOW	25-07-2023
51. Wet op de politieke partijen	25-07-2023
52. Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg	27-07-2023
53. Wet registratieplicht verkooppunten tabaksproducten en aanverwante producten	01-08-2023
54. Wet testen bij terugkeer	03-08-2023
55. Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers	10-08-2023
56. Wet meer zekerheid flexwerkers	22-08-2023
57. Wet Belastingplan 2024	22-08-2023
58. Besluit Belastingplan 2024	22-08-2023
59. Wet compensatie selectie aan de poort	29-08-2023
60. Wet invoering BSN en voorzieningen digitale overheid BES	29-08-2023
61. Besluit vervuilingsswaarde ingenomen water 2009	12-09-2023
62. Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet WOZ	25-09-2023
63. Wet internationalisering in balans	25-09-2023
64. Uitvoeringswet Vo TFR	26-09-2023
65. Uitvoeringswet digitaaldienstenverordening	26-09-2023
66. Wijziging Regeling geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg	10-10-2023
67. Advies Penitentiaire maatregel en Besluit politiegegevens	12-10-2023

68. Besluit gegevensverstrekking voor keuzebegeleiding pensioenen	16-10-2023
69. Wijziging Regeling erkenning en keuringsbevoegdheid APK	17-10-2023
70. Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt	17-10-2023
71. Verzamelwet gegevensverwerking VWS II	17-10-2023
72. Wijziging Besluit studiefinanciering 2000	
73. Wijziging Arbeidsomstandighedenregeling	24-10-2023
74. Wijziging Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring	02-11-2023
75. Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden	03-11-2023
76. Wet van school naar duurzaam werk	14-11-2023
77. Besluit seksuele misdrijven	21-11-2023
78. Regeling pyro-pass	28-11-2023
79. Digitale identificatie en authenticatie in de zorg	28-11-2023
80. Wet opvraagbaarheid gegevens bij spoedeisende zorg	28-11-2023
81. Uitvoeringsregeling Wkkgz inzake kwaliteitsregistraties	30-11-2023
82. Monitor sociale veiligheid leerlingen	12-12-2023
83. Verzamelbesluit gegevensverwerking politie en justitie 2024	14-12-2023
84. Wijziging Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 en Besluit Jeugdwet (Inlichtingenbureau)	14-12-2023
85. Wijziging Besluit dierlijke producten	19-12-2023
86. Wijziging Arbobesluit reprotoxische stoffen	19-12-2023
87. Tweede tranche wijziging Wet publieke gezondheid	geen advies
88. Verzamelwet SZW 2024	geen advies

Bijlage 2: Uitsprakenregister 2023

Wie het niet eens is met een besluit van de AP, kan bezwaar maken en daarna eventueel beroep aantekenen bij de bestuursrechter. In 2023 is een aantal uitspraken gepubliceerd in zaken waarbij de AP partij was. Hierna volgt een overzicht. Bij de belangrijkste uitspraken volgt een toelichting over de inhoud van de zaak.

- 19 april 2023, Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, [ECLI:NL:RVS:2023:1535](#), over inzage in persoonsgegevens en de Jeugdwet.
- 26 april 2023, Rechtbank Den Haag, [ECLI:NL:RBDHA:2023:5638](#), beroep tegen het niet tijdig nemen van besluiten door de AP.
- 26 april 2023, Rechtbank Den Haag, [ECLI:NL:RBDHA:2023:5636](#), over een verzoek om schadevergoeding wegens immateriële schade door onrechtmatigheid van het bestreden besluit waarbij een berisping is opgelegd.
- 24 mei 2023, Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, [ECLI:NL:RVS:2023:2006](#), over de afwijzing van een klacht door de AP over (rectificatie van) een onjuiste diagnose en onjuiste medische persoonsgegevens die zijn opgenomen in het medisch dossier door Radboud UMC.
- 31 mei 2023, Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, [ECLI:NL:RVS:2023:2074](#), over de afwijzing van een klacht door de AP over de afhandeling van een inzageverzoek door ABN AMRO.
- 9 juni 2023, Rechtbank Midden-Nederland, [ECLI:NL:RBMNE:2023:3539](#), over de bevoegdheid van de AP als gevolg van de uitleg van het begrip “rechterlijke taak” in artikel 55, derde lid, van de AVG.
- 9 juni 2023, Rechtbank Midden-Nederland, [ECLI:NL:RBMNE:2023:3537](#), over de bevoegdheid van de AP als gevolg van de uitleg van het begrip ‘rechterlijke taak’ in artikel 55, derde lid, van de AVG.
- 17 juli 2023, Rechtbank Gelderland, [ECLI:NL:RBGEL:2023:4071](#), over de boete aan BKR, opgelegd vanwege de overtreding van artikel 12, vijfde lid, en artikel 12, tweede lid, van de AVG. → **zie toelichting hierna**
- 10 augustus 2023, Rechtbank Amsterdam, [ECLI:NL:RBAMS:2023:5074](#), over de boete aan DPG, opgelegd vanwege de overtreding van artikel 12, tweede lid, van de AVG. → **zie toelichting hierna**
- 20 september 2023, Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, [ECLI:NL:RVS:2023:3557](#), over de afwijzing van een klacht door de AP over de registervergelijkingen uitgevoerd door de RDW.
- 11 oktober 2023, Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, [ECLI:NL:RVS:2023:3895](#), over de afwijzing van een klacht tegen de Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekering.
- 7 december 2023, Rechtbank Gelderland, [ECLI:NL:RBGEL:2023:6640](#), over de afwijzing van een klacht over de verkrijging en de verwerking van data van PGP-telefoons. → **zie toelichting hierna**
- 13 december 2023, Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, [ECLI:NL:RVS:2023:4624](#), over de afwijzing van een klacht door de AP over de verzending van startberichten van de SVB aan Belastingdienst/Toeslagen vanwege het vaststellen van het recht op kindgebonden budget. → **zie toelichting hierna**

17 juli 2023, Rechtbank Gelderland, [ECLI:NL:RBGEL:2023:4071](#) (BKR)

De AP heeft Stichting Bureau Kredietregistratie (BKR) een boete opgelegd van 830.000 euro vanwege de overtreding van artikel 12, vijfde lid, van de AVG en artikel 12, tweede lid, van de AVG. De boete is opgelegd omdat BKR niet kosteloos op elektronische wijze inzage heeft gegeven in de persoonsgegevens aan de betrokkenen in het kader van het recht op inzage. Daarnaast faciliteerde BKR met het actief uitgedragen beleid het recht op inzage niet. De rechtbank is van oordeel dat de AP terecht heeft geconcludeerd dat BKR deze twee overtredingen heeft begaan.

De rechtbank stelt vast dat er geen sprake is van eendaadse samenloop. Wel is er een zekere samenhang tussen de overtredingen. De AP heeft daarom terecht het boetebedrag met 20% gematigd. Daarnaast mag de AP de aard en de ernst van de overtredingen meewegen als verzwarende elementen. Anders dan de AP ziet de rechtbank de duur van de overtreding niet als een verzwarende omstandigheid. En ziet de rechtbank de mate waarin BKR zich heeft ingespannen om de overtredingen te verhelpen als een verlichtende omstandigheid. Deze verzwarende en verlichtende omstandigheden tegen elkaar afgewogen, ziet de rechtbank geen aanleiding tot het afwijken van het basisbedrag. De AP heeft het basisboetebedrag onterecht verhoogd.

De rechtbank stelt de boete vast op 668.000 euro.

10 augustus 2023, Rechtbank Amsterdam, [ECLI:NL:RBAMS:2023:5074](#) (DPG)

De AP heeft aan DPG – een uitgever van bladen, tijdschriften en boeken – een boete van 525.000 euro opgelegd omdat DPG het recht van betrokkenen op inzage en verwijdering niet heeft gefaciliteerd zoals vereist in artikel 12, tweede lid, van de AVG. Het ging er specifiek om dat DPG bij verzoeken om inzage of verwijdering die werden gedaan buiten de inlogomgeving van DPG, standaard en op voorhand vroeg om een kopie van het identiteitsbewijs. DPG deed dit verzoek zonder van tevoren te beoordelen of de desbetreffende verzoeker op een andere, minder ingrijpende wijze kon worden geïdentificeerd. Deze handelswijze van DPG wierp voor betrokkenen onnodige drempels op bij het uitoefenen van hun rechten op grond van de AVG.

De rechtbank is het eens met de AP dat DPG de AVG heeft overtreden. Bij dat oordeel betreft de rechtbank dat het beleid van DPG onvoldoende ruimte bood om te kunnen voldoen aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. DPG hanteerde naar het oordeel van de rechtbank een te rigide procedure voor het identificeren van verzoekers, waarmee op voorhand in ieder geval voor een deel van de verzoeken een onnodige belemmering werd opgeworpen. Het beleid van DPG is daarom niet in overeenstemming met het bepaalde in artikel 12, tweede lid, van de AVG, aldus de rechtbank.

De AP had in dit geval echter volgens de rechtbank niet zonder meer tot de oplegging van de boete mogen komen. De AP heeft naar het oordeel van de rechtbank onvoldoende oog gehad voor een aantal verzachtende omstandigheden.

De AP heeft hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank.

7 december 2023, Rechtbank Gelderland, [ECLI:NL:RBGEL:2023:6640](#) (PGP-data)

Eiser was een eigenaar van een bedrijf dat PGP-telefoons⁸ verkocht. In 2016 heeft het Openbaar Ministerie de Canadese autoriteiten gevraagd (in het kader van vier strafrechtelijke onderzoeken) om de gegevens

⁸ 'Pretty Good Privacy'-telefoon

van de PGP-telefoons op de Canadese servers veilig te stellen. Eiser en zijn bv waren verdachte in een van deze vier strafrechtelijk onderzoeken. Eiser heeft bij de AP geklaagd over de verkrijging en de verwerking van de PGP-data door het Openbaar Ministerie en de Politie. De AP heeft dit verzoek afgewezen.

Onderdeel van deze zaak is de vraag of de AP een oordeel mag geven over de rechtmatigheid van de verkrijging van de gegevens door het Openbaar Ministerie. De AP vindt dat de AP daartoe op grond van artikel 3, tweede lid, van de Wet politiegegevens en artikel 3, derde lid van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens bevoegd is. Wel beoordeelt de AP de rechtmatigheid van de verkrijging terughoudend, omdat het primaat van een lopende strafrechtelijke procedure bij de strafrechter ligt. De rechtbank acht het standpunt van de AP niet onredelijk of onjuist.

13 december 2023, Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, [ECLI:NL:RVS:2023:4624](#) (SVB)

Na de geboorte van de dochter van appellant werd door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) een startbericht⁹ verstuurd met vermelding van het recht op kinderbijslag. Op basis van het startbericht beoordeelt de Belastingdienst/Toeslagen of er een recht op kindgebonden budget bestaat. Appellant is van mening dat de gegevensverstrekking door de SVB onrechtmatig is en heeft een klacht ingediend bij de AP. De AP heeft de klacht afgewezen omdat appellant over dezelfde kwestie procedeerde tegen een besluit van de SVB op zijn verwijderingsverzoek. Een nader onderzoek achtte de AP daarom niet opportuun.

De Afdeling oordeelt in de zaak over het besluit van de AP dat de AP juist heeft gehandeld door in een geval als dit (met zo'n parallelle procedure) van nader onderzoek af te zien. Daarmee wordt de situatie voorkomen waarin de AP en de bestuursrechter tegenstrijdige beslissingen nemen. De rechtbank was al tot eenzelfde oordeel gekomen.

⁹ Een startbericht is een digitale melding waarin staat dat voor een kind vanaf een bepaalde datum recht op kinderbijslag bestaat. In het startbericht staan o.a. de BSN van het kind en de ouders en de geboortedatum en het geboorteland van het kind.